ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ ΝΕΑ.

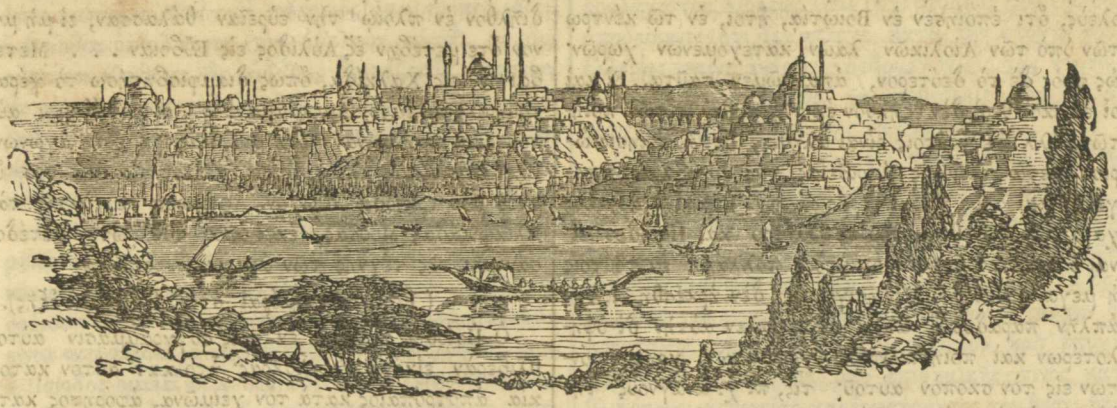

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1865. **ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.** ΑΡΙΘΜΟΣ 3.

ΠΕΡΙ ΗΣΙΟΔΟΥ.

Μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων ἀστέρων, οἵτινες ἀνέτειλαν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ τηλαυγοῦς ἐκείνου ἡλίου, τοῦ θεοεικέλου Ὁμήρου, καὶ ὧν τὸ σκιόφως κατεκάλυψε καὶ ἐπεσκίασεν ἡ ἐκθαμβοῦσα αἴγλη τοῦ τυφλοῦ Μαιονίδου, ὑπάρχει εἷς, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα διεσώθη ἀπὸ τῆς μανίας τοῦ τεκνοφάγου Κρόνου, ὡς παρὰ τὸν δύοντα ἥλιον ὑπάρχει ὁ Ἕσπερος. Καθὼς δὲ ὅπως αἰσθανθῇ τις τὴν γλυκερὰν καὶ μαγευτικὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἠρέμου, εἰ δυνατὸν εἰπεῖν, φωτὸς τοῦ Ἑσπέρου, καθ' ὡραίαν τινὰ καὶ ἀνέφελον θερινὴν ἑσπέραν, ἀνάγκη πρῶτον ὅπως αἰσθανθῇ τὰς κινησιβίους φλογερὰς ἀκτῖνας τοῦ μεσουρανοῦντος ἡλίου, ὃν ἀδύνατον τότε νὰ ἐνατενίσῃ, εἶτα, προϊούσης τῆς ἡμέρας, λάβῃ ἀναψυχήν τινα, καταυγαζόμενος ἀκτῖσιν, ἧττον μὲν λαμπραῖς, τερεινοτέροις δ' ἐπιστεφομέναις χρώμασι τοῦ δύοντος ἡλίου· οὕτω, κατὰ τὸν αἴθριον ποιητικὸν τῆς Ἑλλάδος οὐρανὸν, ὅπως αἰσθανθῇ τις ἅπασαν τὴν ἡδύτητα καὶ τερψίφρονα ἠρεμίαν τοῦ Ἡσιοδείου χαρακτῆρος, εἶναι ἀνάγκη νὰ προχωρήσῃ κανονικῶς, ἐξαρπαζόμενος πρῶτον καὶ μεταρσιούμενος, καὶ ἐκθαμβούμενος, καὶ μαινόμενος,

. . ὡς Ἄρης ἐγχέσπαλος, ἢ ὁλοὸν πῦρ,

εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς φλεγήνορος Ἰλιάδος, εἶτα δὲ ἐξιστάμενος, καὶ γλυκείας πάσχων ὀνειρώξεις, ὀνειρώξεις, οἷαι αἱ τῶν ὀπτοφάγων θρυλλοῦνται παρὰ τοῖς μυθιστοριογράφοις, κατὰ τὴν ἡδυθαλπῆ ἀνάγνωσιν τῶν συμβεβηκότων τοῦ πολυπλάγκτου Ὀδυσσέως. Θιασῶται ἐνθερμοι τῆς ἀρχαίας τῶν προγόνων δόξης, φρονοῦμεν ὅτι, εἰ καὶ πολλὰ παρὰ πολλῶν ἐλέχθησαν ὑπὲρ ταύτης, ἐν τούτοις ποτὲ τὰ πολλὰ ἐκεῖνα δὲν εἶναι ἀντάξια αὐτῆς, καὶ καλὸν κρίνομεν ὅπως κοσμῶμεν ἀείποτε τὰς στήλας τῆς ΝΕΑΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ, διὰ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ βίου καὶ συντόμου τινὸς ἐπὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν κρίσεως, τὰ μὲν ἀπομνημονεύοντες, τὰ δὲ ἐρανιζόμενοι παρὰ διαφόρων Εὐρωπαίων τε καὶ ἡμετέρων, καὶ ἐνίοτε, εἰ συγγνωστὸν τῇ ἡμετέρᾳ ἀμαθείᾳ, καὶ τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἐκφράζοντες γνώμην.

Ἀρχόμενοι δὲ ἀπὸ τοῦ Ἡσιόδου, διαιροῦμεν τὰ περὶ αὐτοῦ εἰς τέσσαρα κυριώδη μέρη, ἅτινά εἰσι: Α'. Πιθανὴ ἐποχὴ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἡσιόδου. Β'. Βίος αὐτοῦ. Γ'. Κρίσις ἐπὶ τῆς ποιήσεως αὐτοῦ. Δ'. Ποιήματα αὐτοῦ.

Α'. Πιθανὴ ἐποχὴ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἡσιόδου.

Ὁ Ἡσίοδος, ὡς ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ τρανῶς συμπεραίνεται, ἔζη εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ Ἑλλὰς ἐκυβερνᾶτο εἰσέτι ὑπὸ βασιλέων· ἀλλ' ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀόριστός πως ὤν, ἐλεύθερον ἀφίησι τὸ στάδιον εἰς τὰς χρονολογικὰς εἰκασίας, καὶ, εἰ καὶ ὁ Ἡσίοδος ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ὡς περὶ ἀρχαίου τινὸς γεγονότος, μένει ἐν τούτοις εὐρὺ διάστημα πολλῶν αἰώνων, ἐν οἷς ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ κυμαίνεται, οὕτως εἰπεῖν, φορουμένη ὑπὸ τῶν μὲν μέχρι τῶν ὁρίων τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων (1100), καταβιβαζομένη ὑπὸ τῶν δὲ μέχρι τῆς ἐποχῆς τῶν Ὀλυμπιάδων (776).

Πλεῖστοι διατείνονται ὅτι ἐκ τῆς ἀκριβοῦς ἐρεύνης τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ πορίζεται ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἔζησε πρὸ τοῦ Ὁμήρου· τὰ δὲ κύρια αὐτῶν ἐπιχειρήματα εἰσὶ πρῶτον μὲν, ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ Ἡσιόδου φέρει εἰδικόν τινα ἀρχαϊσμοῦ χαρακτῆρα, διότι ἡ Ἰωνικὴ αὐτοῦ ὑπάρχει μεμιγμένη μετὰ πλειόνων ἢ παρ' Ὁμήρῳ Αἰολισμῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ κανόνες τῆς ποσότητος ὑφίστανται ἐν πολλοῖς τοῦ Ἡσιόδου στίχοις τὴν ἐπιρροὴν τῆς Αἰολικῆς προφορᾶς· δεύτερον δὲ, ὅτι ἡ Μυθολογία τοῦ Ἡσιόδου πλησιάζει μᾶλλον τῆς τοῦ Ὁμήρου πρὸς τὴν ἀρχαίαν φυσικὴν θρησκείαν. Ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον αὐτῶν ἐπιχείρημα εὐκόλως κατα-

στρέφεται, ἐὰν παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ Ἡσίοδος ἦν Αἰολεὺς, ὅτι ἐποίησεν ἐν Βοιωτίᾳ, ἤτοι, ἐν τῷ κέντρῳ τῶν ὑπὸ τῶν Αἰολικῶν λαῶν κατεχομένων χωρῶν· ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ἀπαντῶμεν ταῦτα. Εἰ καὶ οἱ ἐθνικοὶ θεοὶ δὲν ἐξῆλθον ἐκ τῆς κεφαλῆς τῶν ποιητῶν, ἀλλ' ἐν τούτοις εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἡ ποίησις ὥρισε μετὰ πλείονος ἀκριβείας τὰς ἀμοιβαίας ἐνεργείας καὶ τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν. Εἰ καὶ ὁ ἀρχικὸς χαρακτὴρ τῶν θεῶν τοῦ τε Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου εἶναι ὁ αὐτὸς, ἢ σχεδὸν ὁ αὐτὸς, πολλάκις ἐν τούτοις ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ Μελησιγενοῦς δὲν ἠρκέσθη εἰς τὴν ἁπλῆν παράδοσιν, ἀλλὰ περιέβαλεν αὐτὴν δι' ὑψηλοτέρων καὶ ποιητικωτέρων χρωμάτων, χρησιμευόντων εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ· τίς, π. χ. ἀναγνοὺς τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην ἀλληγορίαν τῶν Μητῶν, τῶν χωλῶν καὶ ῥυσσῶν ἐκείνων θυγατέρων τοῦ Διὸς, αἵτινες βραδυποδοῦσαι ἀκολουθοῦσι τὴν ταχυβατοῦσαν Ἄτην, δὲν ἀνεγνώρισε τὸν χαρακτῆρα τῆς φλεγμαινούσης φαντασίας τοῦ Χίου Ἀοιδοῦ; Ἀλλ' ὁ Ἡσίοδος, ὅστις συνέτασσεν ἐν τῇ Θ ε ο γ ο ν ί ᾳ αὐτοῦ εἶδός τι θρησκευτικοῦ κώδικος, συνέλεξε κατὰ προτίμησιν τὰ σαφέστερα σύμβολα, τοὺς μύθους, οἵτινες ἐχρησίμευον μᾶλλον πρὸς τὸν θεολογικὸν σκοπὸν αὐτοῦ, καὶ εὗρε τοὺς πλείστους θεοὺς, οἵτινές εἰσιν ἄγνωστοι τῷ Ὁμήρῳ, ἢ δὲν ἀναφέρονται παρ' αὐτοῦ, ἀναβαίνων εἰς τὰς ἀρχαίας παραδόσεις, καὶ πλησιάζων πρὸς τὴν δημοτικὴν πηγὴν τῶν θρησκευτικῶν ἐφευρέσεων.

Αἱ ὁμοιότητες τοῦ Ἡσιόδου μετὰ τοῦ Ὁμήρου δὲν ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ Ἡσίοδος ἐδανείσθη τι ὑπὸ τοῦ Ἰωνος ποιητοῦ, οὐδ' ὅτι πρέπει νὰ καταλογίζηται μεταξὺ τῶν μαθητῶν ἢ διαδόχων αὐτοῦ. Τὸ ἐν αὐτοῖς κοινὸν, ἡ ἐπικὴ διάλεκτος, αἱ παροιμιακαὶ ἐκφράσεις, τὰ κοσμητικὰ ὀνομάτων τινῶν ἐπίθετα, ἡμιστίχιά τινα, τέλος τὸ ποιητικὸν μέτρον, ἅπαντα ταῦτα διεβιβάσθησαν αὐτοῖς παρὰ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀοιδῶν. Ὁ Ἡσίοδος οὐδὲν ὀφείλει τῷ Ὁμήρῳ· ἔζησεν ἴσως πρὸ τοῦ Ὁμήρου· ἔζησεν ἴσως μετ' αὐτόν· οὐδὲν περὶ τούτου δύναταί τις νὰ διαβεβαιώσῃ θετικόν. Παρατηροῦμεν μᾶλλον ὅτι ἡ μᾶλλον παραδεδεγμένη παρὰ τοῖς Ἕλλησι παράδοσις ἦτον ὅτι ἦν σύγχρονος τοῦ Ὁμήρου· ἐκ τούτου καὶ ἡ θρυλλουμένη ἐκείνη μετὰ τοῦ Ὁμήρου φιλονεικία καὶ τὸ ἐπίγραμμα:

Ἡσίοδος Μούσαις Ἑλικωνίσι τόν δ' ἀνέθηκεν,
Ὕμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον.

Β'. Βίος Ἡσιόδου.

Ἐν τῇ μικρᾷ πόλει τῆς Βοιωτίας Ἄσκρᾳ, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ἑλικῶνος, διῆλθεν ὁ βίος τοῦ Ἡσιόδου, καὶ ἴσως ἐν ταύτῃ συνέβη καὶ ἡ γέννησις αὐτοῦ· ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὅστις ἦν ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος, διέτρεξε τὰς θαλάσσας, θηρεύων τύχην, καὶ, πλουτίσας κατὰ τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ, ἐγκατεστάθη ὁριστικῶς εἰς Ἄσκραν. Ὁ Ἡσίοδος δὲν ἀναφέρει ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ τὸν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ Κύμης· φαίνεται μάλιστα λέγων τοὐναντίον, ὅταν ὁμιλῇ περὶ τοῦ μόνου ταξειδίου αὐτοῦ: «Οὐδέποτε διῆλθον ἐν πλοίῳ τὴν εὐρεῖαν θάλασσαν, εἰ μὴ μόνον ὅτε μετέβην ἐξ Αὐλίδος εἰς Εὔβοιαν . . . Μετέβαινον εἰς Χαλκίδα, ὅπως διαμφισβητήσω τὸ γέρας τοῦ φιλοπολέμου Ἀμφιδάμαντος· οἱ μεγάθυμοι αὐτοῦ υἱοὶ προὔτειναν γέρα διὰ διάφορα εἴδη ἀγώνων. Ἐκεῖ ἔσχον τὸ κλέος, ὅπως ἀποκτήσω διὰ τοῦ ὕμνου μου τρίποδα δίωχον. Ἀφιέρωσα αὐτὸν εἰς τὰς Ἑλικωνιάδας Μούσας, ἐκεῖ ὅπου τὸ πρῶτον μετέδοσάν μοι τῆς τέχνης τῶν ἁρμονικῶν ἐπῶν.»

(Ἔργα καὶ Ἡμέραι στίχ. 648 καὶ ἑξῆς).

Ὁ Ἡσίοδος ποιεῖται ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ θλιβερὰν εἰκόνα τῆς Ἄσκρας· ἦτο κατ' αὐτὸν κατοικία ἀποτρόπαιος κατὰ τὸν χειμῶνα, ἀφόρητος κατὰ τὸ θέρος, οὐδέποτε δ' εὐάρεστος· δὲν ἔπαυσεν ἐν τούτοις κατοικῶν ἐκεῖ ἐκ συνηθείας καὶ ἴσως ἐξ ἀνάγκης, ἕνεκα τῶν ὑποστατικῶν, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐκεῖ· καὶ ἀμφιβάλλω μὴ εἶχεν ἐπίσης διὰ τὴν γενέθλιον χώραν ὀλίγον τοῦ ἔρωτος ἐκείνου, ὃν πάντοτε αἰσθανόμεθα διὰ τὴν πατρίδα, μ' ὅλας τὰς ἀστασίας τοῦ κλίματος ἢ τὸ ἀκοινώνητον τῶν γειτόνων αὐτῆς. Οὕτω, τὸ ἐπώνυμον Ἀσκραῖος ἤθελε τῷ ἁρμόζει καὶ ἂν ἔτι ὑπεθέτομεν ὅτι ἐγεννήθη ἐν Κύμῃ, καὶ ὅτι ἐποίησε, κατὰ τὰς παιδικὰς αὐτοῦ ἡμέρας, πλοῦν πολλῷ μακρότερον, ἢ τὴν ἐξ Αὐλίδος εἰς Χαλκίδα διάβασιν.

Ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἡσιόδου φαίνεται ὅτι εἶχεν υἱόν· εἶχεν ἐπίσης ἀδελφὸν νεώτερον, Πέρσην καλούμενον, μεθ' οὗ δυσκόλως συνεβιβάσθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του. «Ἂς περάνωμεν τὴν ἡμετέραν φιλονεικίαν, λέγει ὁ Ἡσίοδος, διὰ δικαίων ἀποφάσεων, οἵας ἐπ' ἀγαθῷ ἡμῶν ὁ Ζεὺς ὑπαγορεύει· διότι ἤδη μὲν ἐμοιράσθημεν τὴν κληρονομίαν· καὶ ἐπεθύμεις ν' ἁρπάσῃς πολλὰ ἄλλα, διαφθείρων τοὺς δωροφάγους βασιλεῖς, οἵτινες θέλουσι νὰ δικάσωσι τὴν δίκην ταύτην. Ἄφρονες! δὲν γνωρίζουσι πόσον τὸ ἥμισυ (μετὰ δικαιοσύνης) εἶναι πλέον τοῦ ὅλου (μετ' ἀδικίας), οὐδὲ πόση εὐδαιμονία ἐνυπάρχει ἐν τῇ μαλάχῃ καὶ τῷ ἀσφοδέλῳ.

Νήπιοι, οὐδ' ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντὸς
οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.

(Ἔργα καὶ Ἡμέραι στίχ. 35 καὶ ἑξῆς).

Ὅπως ἐπαναγάγῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς κρείττονα αἰσθήματα, ὅπως διδάξῃ αὐτὸν τὴν ἀξίαν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀρετῆς, ὁ Ἡσίοδος συνέθηκε τὸ ποίημα αὐτοῦ, τὸ ἐπιγραφόμενον Ἔ ρ γ α κ α ὶ Ἡ μ έ ρ α ι· πιθανώτατον δ' ἐστὶν, ὅτι ὁ ποιητὴς τότε δὲν ἦτο πλέον νέος, εἰ καὶ πρὸ ὀλίγου ἀπέθανεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

Τὰ Ἔ ρ γ α κ α ὶ Ἡ μ έ ρ α ι φαίνονται τῷ ὄντι πᾶν ἄλλο, ἢ τὸ προϊὸν νεανικοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ σκέψις εἶναι ἐν αὐτῷ τὸ ἐπικρατοῦν στοιχεῖον, πολλάκις μάλιστα βλάβη τῆς ἐμπνεύσεως· βλέπει τις ἐν αὐτῷ σοφὸν ὁμιλοῦντα, ἄνθρωπον μεγάλης πείρας καὶ συνέσεως, φαινόμενον ὅτι ἔζησε πολὺ, καὶ κατὰ βάθος ἀνθρωπογνώμονα, εἰ θεμιτὸν εἰπεῖν. Τὸ σοβαρὸν τῶν ἰδεῶν, ἡ ἱερατικὴ χροιὰ τοῦ ὕφους, ὁ ἀποτομώτερός πως καὶ πατρικὸς ἅμα τρόπος, διοῦ ὁ Ἡσίοδος ἐπιπλήττει τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, αἱ δυσάρεστοι ἀλήθειαι, ἃς οὐδόλως διστάζει ἵν' ἀποτείνῃ εἰς τοὺς ἰσχυροὺς καὶ βασιλεῖς, ἀρκοῦσιν ὅπως ἀποδείξωσιν ὅτι τὸ ποίημα τοῦτο ἐπονήθη ὑπ' ἀνδρὸς ὡρίμου καὶ καθεστηκότος καὶ μεγάλην κεκτημένου πεῖραν.

Ἡ Θ ε ο γ ο ν ί α ἐπίσης εἶναι ἔργον βαθείας μελέτης, καὶ φαίνεται ὅτι καὶ αὕτη δὲν εἶναι ἀποκύημα τῶν νεανικῶν τοῦ Ἡσιόδου ἡμερῶν. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου παραδεκτόν ἐστιν, ὅτι ἡ θεολογικὴ ἐποποιΐα εἶναι προγενεστέρα τῆς ἠθικῆς, διότι τὸ χωρίον, ἐν ᾧ ὁ Ἡσίοδος ὁμιλεῖ περὶ τῆς εἰς τὰς Ἑλικωνιάδας προσφορᾶς του, εἶναι οἱονεὶ ὑπαινιγμός τις εἰς τὸ προοίμιον τῆς Θ ε ο γ ο ν ί α ς, ἐν ᾧ διηγεῖται συμβολικῶς τὰς περιστάσεις τῆς κλήσεως αὐτοῦ: «Ἀρξώμεθα τῶν ἀσμάτων ἡμῶν ἀπὸ τῶν Μουσῶν.... Αὗταί εἰσιν αἱ διδάξασαι τῷ Ἡσιόδῳ τὴν ὡραίαν τέχνην τῆς ᾠδῆς, βόσκοντι τὰ ποίμνια αὐτοῦ παρὰ τὸν ἱερὸν Ἑλικῶνα. Αἱ θεαὶ αὗται, αἱ Μοῦσαι τοῦ Ὀλύμπου, αἱ θυγατέρες τοῦ τὴν αἰγίδα ἔχοντος Διὸς ἀπέτειναν μοι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοὺς λόγους τούτους: «Ποιμένες ἐνσκάζοντες ἐν ταῖς κοιλάσιν, ὄνειδος «τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, δοῦλοι τῆς κοιλίας ὑμῶν· «γνωρίζομεν νὰ εἴπωμεν πολλὰ ψεύδη, ὁμοιάζοντα «πρὸς τὴν ἀλήθειαν· ἀλλὰ γνωρίζομεν, ὁσάκις θέλο«μεν, νὰ εἴπωμεν καὶ αὐτὴν τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν.» Οὕτως ὡμίλησαν αἱ μελίστομοι θυγατέρες τοῦ μεγάλου Διὸς, καὶ μοὶ ἔδωκαν ἀντὶ σκήπτρου ἀγλαὸν κλάδον ἀειθαλοῦς δάφνης, ὃν ἀρτίως ἐδρέψαντο, καὶ ἐνέπνευσάν μοι θείαν ᾠδὴν, ὅπως ἐξυμνήσω καὶ τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον, καὶ διέταξάν με ὅπως ᾄσω τὴν γενεὰν τῶν μακάρων ἀθανάτων, καὶ λαμβάνω πάντοτε αὐτὰς ὡς ἀντικείμενον τῶν πρώτων μου καὶ τῶν τελευταίων ἀσμάτων.» (Θεογονία στίχ. 1 καὶ ἑφεξῆς).

Οἱ σύγχρονοι τῷ Ἡσιόδῳ Βοιωτοὶ δὲν ἦσαν πιθανῶς τοσοῦτον παχυλοὶ, ὅσον οὗτος ἀρέσκεται ἵνα παραστήσῃ αὐτούς· ἡ ἰσχυρὰ γενεὰ, ἥτις ἦλθε, μετὰ τὰ Τρωϊκὰ, ἐκ τῶν πεδιάδων τῆς Θεσσαλίας εἰς τὰς περὶ τὸν Ἑλικῶνα χώρας, δὲν ἦν ἄμοιρος οὔτε νοημοσύνης, οὔτε φιλολογικῆς τινος δεξιότητος. Ἡ πρὸς τὰς Μούσας λατρεία αὐτῆς ἐπιμαρτυρεῖ ὅτι μόναι αἱ τῶν αἰσθήσεων ἡδοναὶ δὲν ἀπησχόλουν τὸν βίον αὐτῆς· πολλοὺς ἴσως πρὸ τοῦ Ἡσιόδου ἔσχεν ἀοιδοὺς, ἄσαντας τοὺς ἄθλους τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰς γενεαλογίας τῶν θεῶν. Ὁ Ἀσκραῖος ποιητὴς δὲν εἶναι λοιπὸν μοναδικὸν φαινόμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτῆς· διότι τὰ Ἔ ρ γ α κ α ὶ Ἡ μ έ ρ α ι, καὶ ἡ Θ ε ο γ ο ν ί α δὲν ἐξηγοῦνται καλῶς, εἰ μὴ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ὑπῆρχε σχολή τις ἐθνικῶν ἀοιδῶν, προδρόμων τοῦ Ἡσιόδου, μεταδόντων αὐτῷ, ἐκτὸς τῶν μυστηρίων τῆς τέχνης, τινὰς ἐκ τῶν παραδόσεων ἐκείνων, ἐκ τῶν ποιητικῶν ἐκείνων ἐπινοιῶν, τῶν τοσοῦτον διαφερουσῶν τῶν ἄλλων, καὶ ἀπαρτιζουσῶν εἰδικόν τινα χαρακτῆρα τῆς Ἡσιοδείου ποιήσεως. Ἡ νίκη αὐτοῦ, ἣν ἐκέρδησεν ἐν Χαλκίδι ἐπὶ ποιητοῦ τινος Βοιωτοῦ ἢ τοὐλάχιστον Αἰολέως (καὶ οὐχὶ βεβαίως τοῦ Ὁμήρου), ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ὑπῆρχε κατὰ τὴν ἐποχήν του ἡ ἔλλειψις ἐκείνη ἀνδρῶν, δεδομένων εἰς τὰς νοητικὰς ἐργασίας, ἣν δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὡς ἐκ τῆς τραχείας πως ἀποστροφῆς τῶν Μουσῶν.

Οἱ Βοιωτοὶ, οὐχὶ ἔσχατοι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δημοσίᾳ ἀπέδωκαν εἰς τὴν μνήμην τοῦ Ἡσιόδου τιμάς· ἔστησαν αὐτῷ ἀνδριάντα ἐν Θεσπιαῖς καὶ ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος, καὶ οἱ ξένοι συνέῤῥεον εἰς Ὀρχομενὸν, ὅπως θαυμάσωσι τὸν τάφον τοῦ Ἡσιόδου. Τὰ ὀστᾶ τοῦ ποιητοῦ μετηνέχθησαν εἰς τὴν πόλιν ταύτην διὰ προσταγῆς τοῦ ἐν Δελφοῖς χρηστηρίου κατ' ἐποχὴν, καθ' ἣν οἱ Ὀρχομένιοι, ὑπὸ ἐπιδημικῆς τινος καταθλιβόμενοι ἀσθενείας, καὶ ἐρωτήσαντες τὸν θεὸν, ἤκουσαν παρ' αὐτοῦ ὅτι ἡ παρουσία τῶν ἱερῶν ἐκείνων λειψάνων ἤθελε καταπαύσει τὴν θεομηνίαν. Κατὰ τὴν παράδοσιν, ὁ Ἡσίοδος ἐτάφη κατ' ἀρχὰς ἐν Ναυπάκτῳ, ἀλλὰ δὲν εἶναι γνωστὸν οὔτε ποῦ ἀπέθανεν, οὔτε κατὰ ποίαν ἡλικίαν· πιθανώτατον δὲ εἶναι ὅτι ἔφθασε μέχρι βαθέος γήρως, διότι ἡ ἔκφρασις Ἡ σ ι ό δ ε ι ο ν γ ῆ ρ α ς κατέστη παροιμιώδης, ὅπως ὑποδεικνύῃ μακροβιότητα, πέραν τῶν συνήθων ὁρίων ἐκταθεῖσαν.

Σ. Ι. Β.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Ο ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΣ ΑΝΤΩΝΕΛΛΗΣ. (1).

Ὁ Ἀντωνέλλης (Ἰάκωβος), καρδινάλιος καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας, ἐγεννήθη ἐν Σοννίνῳ παρὰ τὴν Τερρακίνην τὴν 2 ἀπριλίου 1806. Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ, κατὰ τὸν Γάλλον Βαπερὼ, ἐν τῇ ἀλληλοδιαδόχῳ λάμψει καὶ πτώσει αὐτῆς, ἐγένησε νομομαθεῖς, ἱστορικοὺς καὶ λῃστὰς, καὶ εἷς μάλιστα τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἀπεκεφαλίσθη, ὡς λέγεται, ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς κατοχῆς. Αἱ βεβαιώσεις αὗται τοῦ μνησθέντος συγγραφέως οὐδὲν ἔχουσι τὸ ἀπίθανον, διότι τὸ Σοννῖνον εἶναι ἡ κλασικὴ τῆς λῃστείας γῆ· εἶναι χωρίον, ἢ μᾶλλον κρύπτη, ὡς φωλεὰ γυπῶν εἰς τὰ πρὸς μεσημβρίαν βουνὰ, πρὸς τὰ σύνορα τοῦ πρώην βασιλείου της Νεαπόλεως. Ἐπὶ δὲ ὁλοκλήρους αἰῶνας οἱ κάτοικοι τοῦ μέρους τούτου ὑπῆρξαν λῃσταὶ ἐκ πατρὸς εἰς υἱὸν, καὶ ἔζων διὰ τῆς μαχαίρας καὶ τοῦ τουφεκίου των τόσον ἀφελῶς καὶ φυσικῶς, ὅσον ἀλλαχοῦ ζῇ ὁ γεωργὸς ἢ ὁ ἔμπορος. Τοὺς διακρίνουσι δὲ ὑπὸ τὸ ὄνομα τ σ α ρ ο υ χ ά δ ε ς (chôchars), ὡς φέροντας τ σ α ρ ο ύ χ ι α (chôches), ἤτοι σανδάλια ἐξ ἀκατεργάστου δέρματος, λίαν κατάλληλα εἰς τὸ ταχυδρομεῖν διὰ μέσου τῶν βουνῶν. Ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης, Σοννίνιος τὴν καταγωγὴν, εἶναι εἰσέτι εἷς τ σ α ρ ο υ χ ᾶ ς διὰ τοὺς Ἰταλούς. Ἐν λογομαχίᾳ δέ τινι μετὰ τοῦ καρ-

(1) Ἡ διατριβὴ αὕτη ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Γάλλου P. La Rousse ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένῳ Μ ε γ ά λ ῳ Λ ε ξ ι κ ῷ τ ο ῦ ΙΘ'. α ἰ ῶ ν ο ς.

διναλίου Ἀλτιέρη, εἶπεν οὗτος πρὸς τὸν Πάπαν, ὅστις ἐφαίνετο κλίνων πρὸς τὸν ὑπουργὸν αὐτοῦ. «Ἐπειδὴ ἡ Ὑμετέρα Ἁγιότης δίδει πλειοτέραν πίστιν εἰς ἕνα τσαρουχᾶν, ἢ εἰς ἕνα πρίγκιπα Ῥωμαῖον, δὲν μοὶ μένει ἄλλο ἢ ν' ἀποσυρθῶ.»

Ὅπως καὶ ἂν ἔχωσι τὰ περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνδρὸς, ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης, υἱὸς δημοτικοῦ εἰσπράκτορος, ἄλλοτε χρηματίσαντος βουκόλου, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέγα φροντιστήριον τῆς Ῥώμης, καὶ ἐδέχθη τὴν κουράν. Ἀλλὰ δὲν ἐχειροτονήθη ποτὲ, ὡς ἐσφαλμένως ἐρρέθη· φέρει τὴν πορφύραν, ἀλλ' ἐν τούτοις, δὲν εἶναι ἱερωμένος. Διότι, συνεπείᾳ παλαιᾶς ἐν Ῥώμῃ καταχρήσεως, δι' ἣν οἱ αὐστηροὶ καθολικοὶ συχνάκις ἀλλ' ἀνωφελῶς παρεπονέθησαν, προσεκτήσατο ὅλα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα, ἀλλ' ἀπέφυγε πάντοτε τὴν χειροτονίαν· εἶναι ἁπλῶς καρδινάλιος-διάκονος.

Εὔστροφος, ἰσχυρογνώμων, ἐπιδέξιος ὅσον καὶ φιλόδοξος, ἐκέρδισε τὴν εὔνοιαν τοῦ Πάπα Γρηγορίου ΙΣ'. καὶ διωρίσθη ἱεράρχης, πάρεδρος εἰς τὸ ἀνώτατον ποινικὸν δικαστήριον, ἐπίτροπος ἢ δήμαρχος εἰς Ὀρβιέτον, Βιτέρβην καὶ Μαρκεράτην, ὑπογραμματεὺς ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν (τῷ 1841), δεύτερος θησαυροφύλαξ (τῷ 1844), καὶ τέλος, ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν. Μέχρι τότε εἶχεν ἐπιδείξει τὰς μᾶλλον ὀπισθοδρομικὰς καὶ τὰς μᾶλλον ἀπολυταρχικὰς ἰδέας, ὅπερ ἦτον ὁ ἐπίσημος χαρακτὴρ ἐπὶ τοῦ Γρηγορίου ΙΣΤ'. Εἰς δὲ τὴν ἐπὶ τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Πίου Θ'. ὁ Ἀντωνέλλης ἔγεινεν αἴφνης ἐλευθερόφρων. Διὰ τῆς λίαν δ' ἐπικαίρου ταύτης μεταμορφώσεως ἀπήλαυσε τὴν εὔνοιαν τοῦ νέου Ποντίφηκος, καὶ τὸν καρδιναλικὸν πῖλον τῷ (1847). Κληθεὶς περιπλέον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, ἔπειτα εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ Κράτους, τὸ συστηθὲν ὅπως καταδείξῃ τὰς καταχρήσεις, ἃς ἔπρεπε νὰ καταπαύσωσι, καὶ τὰς ἐνεργηθησομένας μεταρρυθμίσεις, τέλος δὲ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ συντάγματος συσταθεῖσαν ἐπιτροπὴν, ὁ Ἀντωνέλλης ὑπῆρξεν ἐν βραχυτάτῳ χρόνου διαστήματι δημοτικὸς μεταξὺ τῶν πατριωτῶν, καθ' ὃν χρόνον ἀπέκτα ἰσχὺν, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπόλυτον, ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Πάπα, κολακεύων δὶ ἐπιτηδείων ἀντιφάσεων τὸν πρὸς τὸ εὐποιεῖν ζῆλον αὐτοῦ, τὴν τῆς προόδου ἐπιθυμίαν του, τὴν ἐξαίρετον ἀγαθότητα, τοὺς φόβους, τὴν ἀδυναμίαν καὶ τοὺς δισταγμούς του. Οὕτω δὲ, ὡς πρόεδρος τοῦ συμβουλίου, ὑπεστήριζε τὰς μεταρρυθμίσεις, τὰς ὁποίας ὡς ὑπουργὸς ἠθέτει ἢ ἀνέβαλλε· συνετέλει εἰς τὴν προπαρασκευὴν τοῦ συντάγματος (τοῦ 1848), καὶ ἐξ ἄλλου συνεβούλευεν ἢ ἐπεδοκίμαζε τὰς παραβιάσεις αὐτοῦ. Οὕτως ἀκόμη, συνῳδὰ μὲ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς αὐτῆς πολιτικῆς, ἡ κυβέρνησις, τῆς ὁποίας ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης ἦτο τὸ ἰσχυρότερον μέλος, ὑποχωροῦσα εἰς τὴν πίστιν τοῦ δημαγωγικοῦ κόμματος, ἔπεμψε τὸν Δυράνδον μετὰ ἑπτακαίδεκα χιλιάδων ἀνδρῶν, μὲ τὴν φανερὰν ἀποστολὴν ἵνα πολεμήσῃ τοὺς Αὐστριακοὺς, καὶ τὴν μυστικὴν ἐντολὴν ν' ἀποφύγῃ πᾶσαν ἐχθροπραξίαν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ γενναῖος στρατηγὸς ἐπολέμησεν, ἀπεδοκιμάσθη παραχρῆμα. Τότε φοβερὰ ταραχὴ, ἔκρηξις τῆς δημοσίου ἀγανακτήσεως, ἠνάγκασε τὸ ὑπουργεῖον νὰ παραιτηθῇ καὶ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦ Μαμιάνη. Οὐχ ἧττον ὅμως ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης ἔμεινεν ὁ ἐπιστήθιος σύμβουλος τοῦ Πάπα, ὁ ἐμπνευστὴς τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ καὶ οἱονεὶ ἀνώνυμός τις δικτάτωρ, τοῦ ὁποίου ἡ παντοδυναμία ἐπεβάρυνεν ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς κυβερνήσεως. Ὡς ὁ αἴλουρος, εἶχε τὴν ἐπιτηδειότητα πίπτων νὰ εὑρίσκηται πάντοτε εἰς τοὺς πόδας του.

Μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν Ῥόσση, ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης συνεβούλευσε καὶ διηύθυνε τὴν φυγὴν τοῦ Πάπα (τὸν νοέμβριον τοῦ 1848), παραστήσας εἰς Γαέταν τὸ πρόσωπον συμβούλου τοῦ Κράτους ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι (impartibus). Παύουσι πλέον ἔκτοτε αἱ κατ' ἐπιφάνειαν ἀντιφάσεις τοῦ πολιτικοῦ βίου του. Ἀφαιρεῖ τὴν προσωπίδα τῆς ἐλευθεροφροσύνης, καὶ ῥίπτεται ἀναφανδὸν εἰς τὴν ἀντίδρασιν. Κωλύει πάντα συμβιβασμὸν μεταξὺ τοῦ Πίου Θ'. καὶ τῶν ὑπηκόων του. Ἀποπέμπει ὑβριστικῶς τοὺς Ῥωμαίους ἀπεσταλμένους, καὶ ὅτε ἡ βουλὴ καὶ τὸ ὑπουργεῖον, ἀφ' οὗ ἐξήντλησαν ἀγόνως τὰς προσπαθείας αὐτῶν εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ποντίφηκος, συνέστησαν προσωρινὴν κυβέρνησιν, καὶ ἀπετάθησαν εἰς τὴν γενικὴν ψηφοφορίαν διὰ τὴν ἐκλογὴν Ἐθνοσυνελεύσεως· ὅτε ἡ συνέλευσις αὕτη ἀπεφάνθη σχεδὸν παμψηφεὶ κατὰ τῆς πτώσεως τοῦ Πάπα, ὡς κοσμικοῦ ἡγεμόνος, ἐγγυωμένη ἐπισήμως τὴν πνευματικὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ, ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης παρασύρει τὴν παπωσύνην εἰς φανερὰν ἐπανάστασιν κατὰ τῶν ἀπαραγράπτων τοῦ ἔθνους δικαιωμάτων, καὶ περιπλέκει τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ἐς ἀεὶ ἀξιοσεβάστου πνευματικῆς ταύτης ἐξουσίας, καὶ καλύπτεται ὑπὸ τὸ ἱερὸν ὄνομα αὐτῆς ὅπως ἐπιτελέσῃ πρᾶξιν, ἥτις ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ ἐθεωρήθη πάντοτε ὡς τὸ μεγαλείτερον τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ἤτοι νὰ παραδώσῃ τὸν τόνον του εἰς τῶν ξένων τὴν εἰσβολήν. Ἀποτείνεται εἰς τὰς καθολικὰς δυνάμεις, τὴν Αὐστρίαν, Γαλλίαν, Ἱσπανίαν καὶ Νεάπολιν, ὅπως ἐπιτύχῃ διὰ τῶν ὅπλων τὴν παλινόρθωσιν τῆς ἀπολύτου δυνάμεως τῆς Ἁγίας Ἕδρας, ἣν ἐμελέτα νὰ ἐξασκήσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος, καὶ ἦν τῷ ὄντι μέχρι τοῦ νῦν ἐξασκεῖ. Ὅτε δὲ οἱ Γάλλοι ἐκανονοβόλησαν τὴν Ῥώμην καὶ κατέστρεψαν τὴν δημοκρατίαν, ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης παρατείνει ἐπιτηδείως τὴν ἐν Γαέτᾳ τοῦ Πάπα διαμονήν. Φέρεται μετὰ περιφρονητικῆς ψυχρότητος πρὸς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν κυβέρνησιν αὐτῆς. Ἐπιβάλλει αὐστηρὰς ποινὰς ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν ταῖς ἐξαρχίαις. Καὶ καταδέχεται μὲν ἐπὶ μίαν στιγμὴν νὰ φανῇ ὅτι ἀκούει τὰς φιλελευθέρους συμβουλὰς τοῦ τότε προέδρου τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας Λουδουβίκου Βοναπάρτου, δίδων ἐγγράφως ὡς ἐξ οἰκείας προαιρέσεως ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις, ἀλλ' ἀφίνει τὰ πάντα ἄνευ πραγματικῆς ἐφαρμογῆς, καὶ ἀναδιοργανίζει τὴν κυβέρνησιν καὶ

τὴν διοίκησιν ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς κληρικῆς ἀπολυτοφροσύνης.

Ἑκτοτε βασιλεύει ἐν Ῥώμῃ μὲ ἰσχὺν ἀπεριόριστον· εἶναι ὁ ἐρυθρὸς Πάπας, ὡς λέγουσιν οἱ Ἰταλοὶ, ὑπαινιττόμενοι τὸ χρῶμα τῆς τηβέννου αὐτοῦ, καθὼς ὁ Ποντίφηξ εἶναι ὁ λευκὸς Πάπας. Ὡς καρδινάλιος - σύμβουλος τοῦ Κράτους, εἶναι ὁ μοχλὸς τῆς κυβερνήσεως, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ὑπουργοὶ δὲν εἶναι ἢ ἁπλοῖ ὑπάλληλοί του. Ἄλλως δὲ, ἡ διανομὴ αὕτη τῆς ἰσχύος εἶναι ἐν Ῥώμῃ πατροπαράδοτος. Παντοδύναμος, ἀνεύθυνος ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης, ἀντιπροσωπεύει μόνος τὸν ἡγεμόνα εἴς τε τὰ ἐσωτερικὰ καὶ τὰ ἐξωτερικά. Ὁμιλεῖ ἀντ' ἐκείνου, ἐνεργεῖ ἀντ' ἐκείνου, ἀποκρίνεται πρὸς τοὺς ξένους, ἄρχει τῶν οἰκείων· τέλος, ἐκφράζει ὅλας τὰς θελήσεις του, καὶ, τὸ συχνότερον, ἐπιβάλλει αὐτὰς εἰς αὐτόν. Ἀποτέλεσμα τῆς διοικήσεως ταύτης — οὐδεὶς δύναται τοῦτο ν' ἀρνηθῇ — ὑπῆρξαν ἡ καταστροφὴ τῶν οἰκονομικῶν, ἡ παραλυσία τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, ἡ παρακμὴ ὅλων τῶν τεχνῶν, ἡ παραβίασις πάντων τῶν δικαιωμάτων, ἡ καταπίεσις ὅλων τῶν ἐλευθεριῶν, ἡ δημόσιος ἀμάθεια καὶ ἀθλιότης, καὶ ἡ διπλῆ μάστιξ τῆς διαρκοῦς πολιορκητικῆς καταστάσεως καὶ τῆς ξένης κατοχῆς. Τὸ δὲ σπουδαιότερον, ὁ Ἐκκλησιαστικὸς οὗτος ἄρχων, ὅστις, ὡς ἐρρέθη, οὐδὲ ἱερεὺς εἶναι, περιέπλεξε τήν τε ἀξιοπρέπειαν τῆς Ἁγίας Ἕδρας καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον, ἄνευ τῆς ὀλεθρίας ἐπιῤῥοῆς αὐτοῦ, ἠδύνατο νὰ λυθῇ εἰρηνικῶς. Δύναται δέ τις νὰ εἴπῃ τοὐλάχιστον ὅτι ὑπηρέτησε τὸ κόμμα τῆς ἀντενεργείας; Καὶ τοῦτο εἶναι πολὺ ἀμφίβολον. Ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ Ἀντωνέλλη αἱ μυστικαὶ ἑταιρίαι ἠδραιώθησαν ἀσφαλέστερον, διακλαδωθεῖσαι καὶ μέχρι αὐτῶν τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας. Οὐδεὶς δ' ἐν Εὐρώπῃ ἀγνοεῖ, ὅτι παρὰ τῇ μιᾷ κυβερνήσει, ἥτις ὑποστηρίζεται διὰ τῶν ξένων λογχῶν, ὑπάρχει καὶ ἑτέρα λαθραία κυβέρνησις, οὐσιωδῶς ἐπαναστατικὴ, εἰς ἣν οἱ Ῥωμαῖοι ὑπακούουσι· καὶ ὅτι τὸ γενικὸν κατὰ τῆς θρησκευτικῆς πολιτικῆς μῖσος ἐκορυφώθη εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε αἰφνιδία τις ἀναχώρησις τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων ἤθελεν εἶναι ἀναποδράστως τὸ σύνθημα τρομερᾶς ἐπαναστάσεως, ἂν καὶ ἀπεσοβήθη εὐτυχῶς ὁ κίνδυνος οὗτος διὰ τῆς φρονήσεως, τῆς δικαιοσύνης, καὶ τῆς διπλωματικῆς ἱκανότητος τῆς συμβάσεως τῶν 15 σεπτεμβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους. Καὶ ἐν τούτοις, ἡ ἰσχυρὰ καμαρίλλα, τῆς ὁποίας ὁ Ἀντωνέλλης εἶναι ὁ ἀρχηγὸς, καὶ ἥτις κάλλιον παντὸς ἄλλου σύνοιδε τὸ ἐπίφοβον τοῦτο ἐνδεχόμενον, τρέφει οὐδὲν ἧττον τὴν ὑβριστικωτέραν περιφρόνησιν πρὸς τοὺς Γάλλους, εἰς οὓς ὀφείλει τὴν ἑαυτῆς σωτηρίαν καὶ ἀσφάλειαν.

Γνωστὸν εἶναι πόσον ἡ καμαρίλλα αὕτη ἐξετίμησε τὰς παραστάσεις καὶ τὰς συμβουλὰς τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ γλῶσσά της ὑπῆρξε πάντοτε ἡ ἑξῆς: «Οὔτε παραχωρήσεις, οὔτε ἐλευθέριοι μεταρρυθμίσεις, οὔτε κατάπαυσις τῶν καταχρήσεων, οὔτε μεταβολαὶ, οὔτε πρόοδος. Δὲν δυνάμεθα (non possumus). Ἡ ἀπολυταρχία ἡμῶν θεία· οἱ τρὶς ἑκατομμύριοι ὑπήκοοι ἡμῶν εἶναι διὰ παντὸς προωρισμένοι νὰ χορηγῶσι τὴν δαπάνην τῆς πολυτελείας ἡμῶν, καὶ νὰ ὑπομένωσι τὴν ἡμετέραν δεσποτείαν. Ἡ ἐπιθυμία αὐτῶν εἰς τὸ νὰ ὑψωθῶσιν εἰς τὴν τάξιν πολιτῶν Κράτους ἐλευθέρου ἦν τερατώδης καὶ ἀνόσιος· ἡ οὐτοπία αὐτῶν εἰς σύστασιν τακτικῆς κυβερνήσεως καὶ διοικήσεως εἶναι στασιαστική. Ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐπικράτεια εἶναι Ἐκκλησιαστικὸν προπατορικὸν κληρονόμημα· οἱ κάτοικοι, ὡς ἡ γῆ, ἀνήκουσι τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτῶν νὰ ἦναι αὐτεξούσιοι, ἢ ν' ἀνήκωσιν εἰς τὴν μεγάλην Ἰταλικὴν πατρίδα, εἶναι σατανικὴ ἔμπνευσις . . .»

Τὸ οἰκτρότερον δὲ, τοῦ λαοῦ ἡ ὀργὴ καὶ ἀγανάκτησις ἐδύνατο νὰ ἐπεκταθῇ καὶ μέχρι αὐτοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας, μέχρι τοῦ Ποντίφηκος, τοῦ τόσον ἄλλοτε ἀξιοσεβάστου καὶ τοιούτου ἀκόμη, τοῦ ὁποίου τὰς ἀρετὰς ἀμαυροῖ ἡ ἀδυναμία. Διὸ καὶ οἱ εἰλικρινέστατοι καθολικοὶ θεωροῦσι τὸν καρδινάλιον Ἀντωνέλλην, ὡς τὸ κακὸν τῆς παπωσύνης δαιμόνιον. Εὗρεν ἀντίστασιν καὶ ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ Συμβουλίου τῶν καρδιναλίων. Ἡ καλλιτέρα μερὶς τοῦ Ἰταλικοῦ κλήρου εἶναι κατ' αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἀμερόληπτοι συμφωνοῦσιν ὅτι, κατὰ συνέπειαν τῆς ἐκμέτρου ταύτης πολιτικῆς καὶ τῆς ἀρνήσεως πάσης ἀρχῆς καὶ παντὸς δικαιώματος, ἐφ' ὧν αἱ νεώτεραι κοινωνίαι ἐρείδονται, ἂν οὐχὶ ἡ θρησκεία, ἀλλὰ μέγα μέρος τῆς ἰσχύος τῆς Ἁγίας Ἕδρας διατρέχει τὸν μεγαλείτερον κίνδυνον, ἢ ὅσον ἤθελε διατρέξει ἐκ τῶν προσβολῶν τῶν σκληροτέρων αὐτῆς πολεμίων.

Ἐρρέθησαν πολλὰ περὶ τῆς ἱκανότητος τοῦ καρδιναλίου ὑπουργοῦ, καί τινες μάλιστα τὸν παρέβαλον πρὸς τὸν Μαζαρῖνον· ἀλλὰ δὲν εἶναι σπουδαῖος οὗτος ὁ παραλληλισμός. Ὁ Μαζαρῖνος, ὅπως δήποτε, ὑπηγόρευσε τρόπον τινὰ εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν συνθήκην τῆς Οὐεστφαλίας καὶ τὴν εἰρήνην τῶν Πυρηναίων. Τοῦ δὲ Ἀντωνέλλη πᾶσαι αἱ πολιτικαὶ δοξασίαι περιορίζονται εἰς τὴν ὅλως ἀρνητικὴν ταύτην θεωρίαν, ὅτι ἡ ἀπόλυτος ἀπραξία ἀποτελεῖ τὸ μεγαλεῖον τῆς Παπικῆς Κυβερνήσεως. Ὅ,τι δὲ γνωρίζει εἶναι νὰ ὑπεκφεύγῃ τὰ ζητήματα, νὰ παρατείνῃ τὰς ὑποθέσεις, νὰ ἐνοχλῇ μάλιστα τοὺς διπλωμάτας, καὶ γενικῶς ν' ἀποκρίνηται ὄχι εἰς πάσας τὰς παρατηρήσεις καὶ πάσας τὰς συμβουλὰς τῆς Εὐρώπης. Εἶναι δὲ ἐκτὸς ἀμφιβολίας, ὅτι πρὸς τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται μέγας νοῦς, ἀλλ' ἐπιτηδεία καὶ τυφλὴ ἰσχυρογνωμοσύνη. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι ὁ νῦν ἀνταγωνιστὴς αὐτοῦ εἶναι ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς καρδινάλιος Μερῶδ, ἀλλ' ἀμφιβάλλεται ἂν θὰ κατορθώσῃ οὗτος νὰ τὸν ὑποσκελίσῃ. Περιπλέον ὅμως καὶ ἡ ἀλλαγὴ αὕτη τῶν προσώπων ἂν γείνῃ, δὲν θέλει φέρει καὶ ἀλλαγὴν πολιτικῆς, ἐφ' ὅσον τὰ γενναῖα φρονήματα τοῦ Πάπα παραλύουσιν αἱ περιστοιχίζουσαι αὐτῶν ὑπερφίαλοι ἐπιῤῥοαί.

Τῷ 1855 ἐγένετο ἀπόπειρα δολοφονίας κατὰ τοῦ καρδιναλίου Ἀντωνέλλη. Ὁ γνωστὸς Γάλλος

Ἀβοὺ ἀναφέρει κακεντρεχῶς, ὅτι ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἐγένετο παρά τινος βλακὸς, ὡπλισμένου διὰ περώνης. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἴτε ἦτο πουδαία ἡ ἀπόπειρα αὐτοῦ, εἴτε οὐχὶ, κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ὁ αὐτὸς Ἀβοὺ, ὅστις, ἐν παρενθέσει, δὲν ἁμαρτάνει ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς φιλοφροσύνης του πρὸς τὸν παντοδύναμον ὑπουργὸν, σκιαγραφεῖ τὸν ἄνδρα, ὡς ἐφεξῆς.

« Ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης διατηρεῖται εἰσέτι ἀκμαῖος. Τὸ σῶμα αὐτοῦ εἶναι εὔκαμπτον καὶ εὔρωστον, καὶ ἡ ὑγεία του ὀρεινή. Τὸ πλατὺ μέτωπον, οἱ λάμποντες ὀφθαλμοὶ, ἡ ἐν εἴδει ῥάμφους ἀετοῦ ῥὶς, καὶ ὅλον ἐν γένει τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐμπνέουσιν ἔκπληξιν. Ὑπάρχει ὡς ἀστραπή τις ὀξυνοίας ἐπὶ τῆς μελαγχροινῆς καὶ σχεδὸν μαυριτανικῆς ταύτης μορφῆς. Ἀλλ' ἡ βαρεῖα σιαγὼν, οἱ μακροὶ ὀδόντες καὶ τὰ χονδρὰ χείλη του ἐκφράζουσι ὑπουργὸν, ἐγκεντρισμένον ἐπὶ ἀγρίου (Ἀ β ο ῦ, Ῥ ω μ α ϊ κ ὸ ν ζ ή τ η μ α.).»

Τὸ σκιαγράφημα τοῦτο δὲν εἶναι φίλου, ὡς εἶναι εὔκολον νὰ μαντεύσῃ τις πόῤῥωθεν. Ἀλλ' ὁ διάσημος ὑπουργὸς ἔχει ὀλιγίστους φίλους· εἶναι μάλιστα δύσκολον νὰ εὕρῃ τις δημόσιον ἄνδρα, διεγείραντα τοσαῦτα μίση καθ' ἑαυτοῦ, ὅσον ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλλης. Ἡ περιουσία αὐτοῦ εἶναι πολυτάλαντος, καὶ τοῦ κατηγοροῦσιν ὅτι τὴν αὐξάνει ὁλονέν. Ἴσως ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ βιογραφίᾳ εὕρῃ τις τὴν ἔκφρασιν αὐστηρότητος, ἀπαδούσης πρὸς τὰς ἡμετέρας ἕξεις. Ἀλλὰ κατηγοροῦμεν τὸν πέραν τοῦ δέοντος διάσημον ὑπουργὸν, ὅτι ἔφθειρε πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει καλλίτερον· ἡ φθορὰ αὕτη εἶναι ἡ χειροτέρα πασῶν.

« Corruptio optimi pessima».

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Γ. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΦΑΙΔΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΡΑΙΑ.

ΠΟΙΗΜΑ
ΕΙΣ ΑΣΜΑΤΑ ΤΡΙΑ
ΥΠΟ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΟΥ.

Τὸ νέον τοῦτο προϊὸν τῆς γονίμου καὶ πλουσίας τοῦ Κ. Χ. Σαμαρτσίδου Μούσης, ἐν ᾧ ᾄσματα ἀηδόνος συνοδεύουσι πληξικαρδίους ἤχους κινύρας, πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν ἔσχον ἤδη τὸ εὐτύχημα ἵν' ἀναγνώσωσιν ἐν τῇ ΕΠΤΑΛΟΦΩ, ἐν ᾗ πρῶτον ἄλλοτε κατεχωρήθη. Ὁ ποιητὴς, ἑπόμενος ταῖς προτροπαῖς πολλῶν φίλων, ἐξέδωκεν ἐπ' ἐσχάτων αὐτὸ καὶ εἰς ἰδιαίτερον βιβλιάριον, ἐν ᾧ προλογιζόμενος παραδίδει τοῦτο εἰς τὸ δημόσιον μετὰ μετριοφροσύνης ὡς μέσον τι διασκεδάσεως ἐφημέρου τῶν ἀναγνωστῶν του. Τὴν ἰδέαν ταύτην τοῦ Κ. Χ. Σαμαρτσίδου μὴ παραδεχόμενοι, θεωροῦντες δὲ τὸ ποιημάτιον τοῦτο οὐκ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα, ἀλλὰ κτῆμα ἐς ἀεὶ, ἐλάβομεν ἀνὰ χεῖρας τὸν κάλαμον ὅπως ἀποπειραθῶμεν μικράν τινα ἀνάλυσιν τοῦ ποιήματος τούτου, καὶ ἐκφράσωμεν τὴν τέρψιν, ναὶ μὴν καὶ τὸν θαυμασμὸν, ὃν ᾐσθάνθημεν κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἄναυδος ἐπὶ πολλὰς ὥρας διέμενεν ὁ κάλαμος ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν, φοβούμενος μὴ διὰ βεβήλου γλώσσης μιάνῃ τὰς καλλονὰς αὐτοῦ, ὅτε ἐπιστολή τις ἀξιολόγου καὶ εὐφυοῦς νεανίου, τοῦ φίλου ἡμῶν Κ. Ἀναστασίου Ἰγγλέση, κριτικὴν ἀνάλυσιν τοῦ ποιήματος ποιοῦσα, ἀπεστάλη ἡμῖν καὶ διηυκόλυνε πλέον ἢ κατὰ τὸ ἥμισυ τὸ δυσχερὲς τοῦτο ἡμῶν ἔργον. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἄσμενοι καταχωροῦμεν ἐν τῇ ΝΕΑ ΕΠΤΑΛΟΦΩ, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς ἀναλύουσαν καλῶς τὸ ῥηθὲν ποίημα, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ἐπιθυμοῦντες ἵνα παρουσιάσωμεν εἰς τὸ δημόσιον τὸν πρωτοφανῆ μὲν, ἀλλὰ δόκιμον κάλαμον τοῦ ἡμετέρου φίλου. Ἰδοὺ αὕτη:

Τοῖς Κυρίοις Συντάκταις τῆς «Νέας Ἑπταλόφου.»

Προβαλλόμενοι τὴν σύμπραξιν ἡμῶν πρὸς ἔλεγχον τῶν ἑκάστοτε εἰς τὸ δημόσιον ῥιπτομένων διανοητικῶν ἔργων, καὶ ἑπόμενοι τῇ ἀρχῇ, δι' ἧς κρεῖττον ἡ τούτων ἐπιτυγχάνεται βάσανος, καὶ πᾶσα περὶ αὐτῶν κρίσις ὀρθή τε καὶ ἀνεπισφαλὴς δοκιμάζεται, οὐδαμῶς πρὸς τοῖς δε φεισόμεθα τῶν δικαίων ἐπαίνων πρὸς τοὺς αὐτουργοὺς παντοσδήποτε πνευματικοῦ προϊόντος, τερπνοῦ καὶ ὠφελίμου, ἡγούμενοι ἀεὶ δικαίαν καὶ προσήκουσαν τὴν σύστασιν τῇ κοινῇ προστασίᾳ καὶ ὑπολήψει τῶν καλὰ περὶ αὐτῆς προοιωνιζομένων.

Καὶ πρῶτον εἴπωμεν βραχέα τινὰ ἐπὶ τοῦ ἀρτίως ἐμφανισθέντος ποιήματος τοῦ Κ. Χ. Σαμαρτσίδου, ἐπιγραφομένου «Φαίδων καὶ Ἀςραία.» (α)

Τὸ ποιημάτιον τοῦτο, προσόμοιον τὰ πολλὰ τῇ τέχνῃ τῶν Ἀρχιλόχων καὶ λοιπῶν, μετὰ περιγραφῶν καὶ ἐλεγειῶν ἐξαιρέτων, οὐδόλως ἀπολείπεται ἐκείνης καὶ τὸ πνεῦμα. Ἐν τούτῳ ἄπλετος, ἀλλ' ἐμβριθὴς φαντασία, ὑπὸ ζωηρᾶς ποιήσεως συμπαρομαρτουμένη, συνέλαβε καὶ ἀπεκύησεν ἔργον, φέρον δίχα τοὺς λαμπροὺς ἑκατέρας αὐτῶν χαρακτῆρας. Ἐνῷ δὲ, ὅπερ πλειστάκις συμβαίνει, τὸ ποιητικὸν μεγαλεῖον, δεσμευόμενον ὑπὸ τῆς λέξεως, πίπτει ἀναγκαίως εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κυρίως, εἰς ὃ ἡ ἐξόρμησις τοῦ ποιητικοῦ πυρὸς ὑψηλότερον ἀφικνεῖται, οὐδὲν ἧττον καθορᾷ τις ἐν αὐτῷ ἔστιν ὅπου συνάμφω συμβαδίζοντα μεθ' ἁρμονίας καὶ χάριτος. Καὶ καθόλου μὲν ἡ τοῦ Μύθου πλοκὴ ἐπέτυχεν, ἅτε ὡσαύτως ποιητικὸν ἐνιαχῆ διάφορον ἐξεγείρουσα, καὶ εἰς δέσιν καὶ λύσιν προσφυῶς παρισταμένη, ἀλλ' ὅμως τὸ ποίημα τοῦτο, εἰς δράμα τι ἀμέσως μεταβαλλόμενον, δύναται ἀναγνωσθῆναι μετὰ πλείονος τέρψεως καὶ ἀποτελέσματος. Οὐδὲν δὲ ἄπορον, ἐὰν ἴδωμεν τὸν Κ. Σαμαρτσίδην, ἢ ἄλλον τινὰ, μεταςκευάζοντα τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν εἰς τύπον δραματικόν· ἄσμενοι ἐπευφημήσομεν αὐτόν. Ἡ γλῶσσα ἡμῶν δεῖται ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τῆς δραματικῆς ποιήσεως, ἧς ἄνευ οὐδέποτε τελειοῦται, οὐδ' ἐπαίρεται ἐπὶ τὸ σημεῖον, εἰς ὃ πάντες ἐνατενίζουσι. Διόπερ εὐκταιότατον ἂν εἴη, εἴπερ οἱ πλεῖστοι τῶν δυναμένων ἐνησχολοῦντο εἰδικῶς εἰς τὸ δραματικὸν εἶδος τῆς ποιήσεως.

Τελευταῖον ἐῶντες εἰς τὴν ε ὐ α ι σ θ ὼ τῶν φιλοκάλων ἀναγνωστῶν τῆς «Νέας Ἑπταλόφου» τὴν περαιτέρω ἐπιδοκιμασίαν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος πονήματος, ἐν ᾧ ἄριστα εἰκονίζεται ὁ θρίαμβος τῆς ἀρετῆς τοῦ ἠθικοῦ ἔρωτος, καταλήγομεν ἐνταῦθα, ἐπιφυλαττόμενοι ἵνα ἐν καιρῷ ἐξυφάνωμεν τὸν τοῦ ποιητοῦ ἔνδικον ἔπαινον. Α. Σ. ΙΓΓΛΕΣΗΣ.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ φίλος Ἰγγλέσης· συγγνωσθήτω δὲ καὶ ἡμῖν ὅπως ἐκθῶμεν συντόμως πως τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος τούτου, ὅπερ ἀνάγεται, καθ' ἡμᾶς τοὐλάχιστον, εἰς τὰ μυθιστορικὰ ἢ ῥωμαντικὰ ἔπη, ὧν ὁ πρῶτος ἐφευρετὴς, ὁ πολὺς λέγεται Σεξπῆρος. Ἰδοὺ ἡ ὑπόθεσις.

« Φιλικὴ συνέδεέ ποτε σχέσις τὰς οἰκογενείας τοῦ Φαίδωνος καὶ τῆς Ἀστραίας. Ἀλλ' ὁ πατὴρ τοῦ Φαίδωνος Νικίας, παραλόγους συλλαβὼν ὑπονοίας κατὰ τοῦ πατρὸς τῆς Ἀστραίας, ὡς συκοφαντήσαντος τὴν σύζυγον αὐτοῦ Κλεονίκην, ἐμονομάχησε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐβύθισε τὴν σπάθην του εἰς τὸ αἷμα ἐκείνου, ὅστις ἀποθνήσκων κατέλιπε τῇ συζύγῳ αὐτοῦ ἔγγραφον ἀπόδειξιν τῆς ἀθωότητός του. Μικρὸν μετὰ ταῦτα ἀπέθανε καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Νικίου, ἀμείλικτος δ' ἔχθρα ἐχώρισε τοῦ λοιποῦ τὰς ἄλλοτε φίλας οἰκογενείας· ἀλλ' ὁ Φαίδων καὶ ἡ Ἀστραία, ἐν τῇ παιδικῇ καὶ ἀδόλῳ ἡλικίᾳ εὑρισκόμενοι, οὐδὲν ᾐσθάνοντο ἐκ τῆς ἔχθρας τῶν γονέων, συναντώμενοι δὲ εἰς τὰ πεδία, εἰς τα ῥυάκια, εἰς τὰ δάση συνήνουν τὰς ἀθώας αὐτῶν παιδιὰς, καὶ ἡ συνένωσις αὕτη ἔθηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τὴν πρώτην τοῦ ἔρωτος κρηπῖδα. Ἀμφότεροι φίλοι τοῦ ὡραίου, ἀμφότεροι τῆς φύσεως θαυμασταὶ, ἀμφότεροι ἀρυόμενοι τὰς ἐμπνεύσεις αὐτῶν ἐκ τοῦ ἐκτυπώματος τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, ζωγράφος ὁ μὲν, ποιήτρια ἡ δὲ, ἐλάλησαν κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ πρώτου κάλυκος τῆς νεότητος αὐτῶν σιωπηλῶς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἔρωτος διὰ τῶν ἀνθέων· ἀλλ' ἐπῆλθε στιγμὴ, καθ' ἣν ὁ Φαίδων παρὰ τὸν τάφον τοῦ πατρὸς τῆς Ἀστραίας ἀνεμνήσθη τῶν πρώτων αὐτοῦ ἐντυπώσεων, καὶ φθόγγος, ἐκ τῆς καρδίας αὐτοῦ προϊὼν, ἔφερεν εἰς τὰ χείλη του τὴν λέξιν: ἀγαπῶ, εἰς ἣν ἕτερόν τι στόμα ἀπεκρίθη ἐπίσης: ἀγαπῶ, πρὸς μέγα θάμβος τοῦ Φαίδωνος· στρέφει ὁ Φαίδων καὶ ἀναγνωρίζει τὴν Ἀστραίαν, καὶ ὅρκοι ἔρωτος, αἰωνίας πίστεως ἀνταλλάσσονται, καὶ γονυπετεῖς καὶ καρδιοπάλλοντες τελοῦσιν ἐνώπιον τοῦ Πλάστου καὶ τοῦ ἀπείρου μυστηριώδη γάμον. Ἀλλὰ, μετὰ παρέλευσιν καιροῦ, ὁ Φαίδων λαμβάνει διαταγὴν παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἵνα πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ μεταβῇ εἰς Ῥώμην· μάτην ὁ Φαίδων πίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρός του, ἐξομολογούμενος τὸν ἔρωτά του καὶ ἐξαιτούμενος ὅπως μείνῃ· ὁ γέρων μένει ἄκαμπτος, καὶ ἐν ψυχρόν: λησμόνησον ἐκείνην καὶ ὑπάκουσον, παγετωδῶς ἀποσβεννύει τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Φαίδωνος. Οἱ δύο ἐρασταὶ ἀποχαιρετῶνται σπαραξικαρδίως, λαμβάνοντες πρὸς ἀνάμνησιν ἡ μὲν βαστρύχους δύο τῆς κεφαλῆς ἐκείνου, ὁ δὲ ῥόδον, ὃ ἀρτίως ἐδρέψατο ἐκείνη. Ἐπιβαίνει ὁ Φαίδων τοῦ πλοίου, καὶ ἐκεῖθεν ἀποχαιρετᾷ τὰς πατρῴας ἀκτὰς, τὴν φίλην, καὶ τὴν πατρίδα, θαλερὰ καὶ τηξικάρδια χέων δάκρυα, καὶ ἀφικνεῖται εἰς Ῥώμην, ἔνθα καταλύει εἰς τὸν οἶκον ἀρχαίου φίλου τοῦ πατρός του, περικαλλῆ καὶ ἐπέραστον ἔχοντος θυγατέρα, ὀνόματι Θελξινόην· ἐρωτύλη πρότερον οὖσα ἡ νεᾶνις καὶ παίζουσα μετὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν ἐραςῶν, αἰσθάνεται τὸ πρῶτον εἰς τὴν ὄψιν τοῦ Φαίδωνος τὴν ἱερὰν τοῦ ἔρωτος φλόγα· ἀλλ' ὁ Φαίδων, ὅλος εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἰνδάλματος, θρηνεῖ μακρὰν αὐτοῦ ἐπὶ δύο ἔτη, διατελῶν ἀπαθὴς εἰς τὰ θέλγητρα τῆς Θελξινόης· ἀλλ' ἡ πηγὴ τῶν δακρύων του ἐξηράνθη, ἡ παγετώδης αὐτοῦ καρδία ἐπιθυμεῖ νὰ θερμανθῇ, καὶ ἡμέραν τινὰ ἀποφράδα ὁ Φαίδων ἐναποτυποῖ εἰς τὴν παρειὰν τῆς νεάνιδος φίλημα, καὶ αἱ δύο αὐτῶν συγκλείονται ἀγκάλαι, καὶ ἡ Ἀστραία λησμονεῖται . . . Ἀλλ' ἐν ᾧ ταῦτα ἐν Ῥώμῃ συμβαίνουσι, κλινήρης πίπτει ἡ μήτηρ τῆς Ἀστραίας, καὶ ἐπιθάνατος οὖσα, καλεῖ τὸν Νικίαν, δεικνύει αὐτῷ τὸ ἀθωωτικὸν τοῦ συζύγου της ἔγγραφον, πικρὰ δάκρυα μεταμελείας ἐκρέουσι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, καὶ ὑπόσχεσις ἱερὰ δίδεται ἐνώπιον τῆς ἐπιθανατίου κλίνης, ὅτι συζευχθήσονται τὰ δύο αὐτῶν τέκνα. Μετ' ὀλίγον ἡ Ἀστραία, μαντεύσασα τὴν ἀπιστίαν τοῦ ἐραστοῦ, μεταβαίνει εἰς Ῥώμην, ἔνθα ἡτοιμάζετο ἡ γαμικὴ πομπὴ τοῦ ἀπίστου Φαίδωνος μετὰ τῆς Θελξινόης. Ἐπέρχεται τέλος ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου, τὸ πλῆθος συῤῥέει εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄγνωστός τις καὶ κεκαλυμμένος ἱππότης· ἄρχεται τὸ μυστήριον, καὶ ὁ ἱππότης ταράσσεται· ὅτε δὲ ὁ ἱερεὺς προφέρει τὴν λέξιν: στέφεται, φωνή τις βροντώδης κραυγάζει: στῆθι, καὶ ὁ ἱππότης, ἀφαιρῶν τὸν μανδύαν του, ἀφίνει νὰ φανῶσι παρθενικὰ στήθη, καὶ ὁ Φαίδων ἀναγνωρίζει τὴν Ἀστραίαν, ἥτις τῷ ἐπιστρέφει τοὺς βοςρύχους του, ἀπαιτοῦσα ὀπίσω τὸ ῥόδον της, καὶ ἀπολύουσα ἐκεῖνον τῶν ὅρκων του· λειποθυμεῖ ὁ Φαίδων, φεύγει ὡς ἀστραπὴ ἡ Ἀστραία, συνέρχεται ὁ Φαίδων, τὴν ζητεῖ· ἀλλ' ἡ Ἀστραία ἐγένετο ἄφαντος· ὁ ἐπίορκος γάμος διαλύεται. Ἡ Ἀστραία, ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν πατρίδα της, ἀποθνήσκει, καὶ ὁ Φαίδων, ἐπανελθὼν καὶ οὗτος, τήκεται καὶ μαραίνεται ἐπὶ τρία ὅλα ἔτη, τρεφόμενος διὰ δακρύων. Τέλος, αἰσθανόμενος ἐγγίζοντα τὸν θάνατόν του, μεταβαίνει, ὁδηγηθεὶς κατὰ παράκλησίν του ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, εἰς τὸν τάφον τῆς Ἀστραίας,

(α) Σ. Σ. Ἐνταῦθα γίνεται ὑπὸ τοῦ Κ. Α. Ἰγγλέση ἡ ἀνάλυσις τῶν περιεχομένων, ἣν παρελείψαμεν ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τόπου, καθόσον μάλιστα κατωτέρω ἐκτίθεται ὑφ' ἡμῶν πλατύτερον ἡ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος.

ἔνθα ἀποθνήσκει, ἄδμητον καταλιπὼν πένθος εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ.»

Τοιαύτη ἡ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος, ἐξ ἧς ὁ ποιητὴς συνέπλεξε 864 στίχους, νεανικῆς ὅλως ἀποστάζοντας χάριτος· ἐζαιτούμεθα δὲ συγγνώμην ἂν ὁ ἄχαρις ἡμῶν κάλαμος ἐκηλίδωσέ που τὴν αἰγλήεσσαν περιβολὴν τοῦ πονήματός του, ἐπὶ τὸ πεζώτερον οὕτως ἐκθεὶς τὴν ὑπόθεσιν. Εἰκόνες πλούσιαι, περιγραφαὶ ζωηραί, φαντασία γόνιμος, ὑπόθεσις εὖ μάλα πεφιλοτεχνημένη, πληθὺς κοσμητικῶν ἐπιθέτων, γλῶσσα κομψοπρεπὴς, στιχουργία ἀπαράβιαστος καὶ οἱονεὶ ῥέουσα, ἰδοὺ τὰ ἀναμφήριστα πλεονεκτήματα τοῦ ποιήματος τούτου, ἐν ᾧ ὁ ποιητὴς ἀνέμιξε τὸν δεκαπεντασύλλαβον στίχον πρὸς τὸν Ἰαμβικὸν, ποῦ μὲν ἀκατάληκτον, ποῦ δὲ ὑπερκατάληκτον, ποῦ δὲ καταληκτικὸν εἰς συλλαβὴν, ποῦ δὲ τέλος ἐκ δύο πενθημιμερῶν συνιστάμενον. Νομίζομεν ὅτι δὲν εἴμεθα ὑπερβολικοὶ εἰς τοὺς ἐπαίνους ἡμῶν, ἂν εἴπωμεν ὅτι καθ' ὅλα τὰ διάφορα ταῦτα μέτρα ὁ Κ. Χ. Σαμαρτσίδης ἐπέτυχε θαυμάσια, δραξάμενος ἁπανταχοῦ τῆς ὁμοιοκαταληξίας· τὰ πάντα ὁμαλὰ, λεῖα, σαφῆ, εἰ καὶ ὑψηλὰ καὶ ποιητικώτερον ἐκπεφρασμένα.

Ταῦτα μὲν ἐν γένει περὶ τοῦ ποιήματος· ἐπεθυμοῦμεν δὲ, εἰ τὰ στενὰ τοῦ ἡμετέρου Περιοδικοῦ συνεχώρουν τοῦτο, ἵνα ἀναλύσωμεν ἕκαστον στίχον τοῦ ποιήματος τούτου, θαυμάζοντες τὸ ἐν πᾶσιν ὡραῖον καὶ ὑψηλόν. Ἀλλ' ὅπως δήποτε δὲν δυνάμεθα νὰ μὴν ἀναφέρωμεν τεμάχιά τινα, μὴ ἐκλέγοντες, ἀλλ' ἐκ τοῦ προχείρου λαμβάνοντες, διότι ἡ ἐκλογὴ ἀποβαίνει περιττὴ ἐπὶ ὅλου τελείου καὶ ἀμώμου. Καὶ πρῶτον μὲν ἀναφέρομεν τὴν περιγραφὴν ἐκείνην τοῦ οἴκου τῆς Ἀστραίας, ἥτις ἀποπνέει ἀφέλειαν καὶ φυσικὴν χάριν, ὅλως Θεοκρίτειον:

Ἐπὶ γηλόφου φαιδροῦ, χλοώδους,
ἐν μέσῳ κήπου τερπνοῦ, εὐώδους,
βρίθοντος δάφνης, πορτοκαλέας,
ὁ οἶκος ἔκειτο τῆς Ἀστραίας.

Ἐμοσχοβόλουν ἐκεῖ τὰ ἴα,
ἐκεῖ τὰ κρίνα ἐμοσχοβόλουν,
καὶ ὅτε ἔαρος ἦν πρωΐα,
ἀπὸ τὴν δρόσον ἐφεγγοβόλουν.

Δάση κατάσκια ἦσαν πέριξ,
ἐνδιαιτήματα ἀηδόνων,
ὅπου ζεφύρων ἐπέτα πτέρυξ
μετὰ τὰ ὕψη σφοδρῶν χειμώνων.

Ἀπὸ τὰ ὕψη ὕδατα κρύα
ἐκυλινδοῦντο μετὰ ψιθύρου,
καὶ πέραν ἔλαμπε παραλία,
τὸ χρῶμα φέρουσα τοῦ σαπφείρου.

Ἀλλ' ἰδοὺ ἕτεροι στίχοι, ἀναμιμνήσκοντες τοὺς ἀρχαίους χοροὺς τῶν δραματικῶν ποιητῶν, ἐν οἷς τὸ ἀβρόχαρι καὶ μελαγχολικὸν συμπλέκονται συναλλήλως, ἀποτελοῦντα δυάδα ἐναρμόνιον:

Ὡς τὸ φυτὸν ὁ ἄνθρωπος τὸν κάλυκά του ἔχει·
εἶναι ἡ πρώτη του αὐγὴ ὁ κάλυξ· ἡ νεότης
ἐπέρχεται· ὁ κάλυξ του φυλορροεῖ καὶ τρέχει,
καὶ φεύγει ἀνεπιστρεπτεὶ ἡ πρώτη ἀθωότης.

Ἀλλὰ τὸ ἄνθος ἤκμασεν; ἐπῆλθεν ἡ νεότης;
Ἡ καλλονὴ, τὸ ἄρωμα καὶ τῆς ζωῆς τὸ χρῶμα
κοσμεῖ τὸ ἄνθος· μειδιᾷ ἡ χάρις ἡ ἁβρότης,
καὶ χέει θεῖον ἄρωμα, τὸν ἔρωτα, τὸ ὄμμα.

Τοῦ ἄνθους ὅμως κύκλωθεν ἡ καταιγὶς γογγύζει,
τὴν φθίσιν καὶ τὸν μαρασμὸν τοῦ ἄνθους ἀπειλοῦσα·
μετ' οὐ πολὺ ἐκρήγνυται, πίπτει χαμαί, θερίζει
τὸ ἄνθος, καὶ ἡ καλλονὴ ἐπέρχεται πενθοῦσα.

Οὕτω καὶ τὴν νεότητα ἐπαπειλοῦν τὰ πάθη·
ἡ καταιγὶς των ἐπ' αὐτῶν ἐκρήγνυται ταχεῖα
καὶ ἡ νεότης ὠχριᾷ, τοῦ τάφου δὲ τὰ βάθη
δέχονται μόνον λείψανα πολυπαθῆ καὶ κρύα.

Λυπούμεθα διότι ἀναγκαζόμεθα ἑκόντες ἄκοντες ἵνα παύσωμεν ἐνταῦθα τὴν καταχώρησιν ἐκ τῶν στίχων τοῦ ποιήματος· ἀλλ' ἐπαναλέγομεν, ὅτι ὅστις θέλει νὰ ἴδῃ σκηνὴν ἀγνοῦ ἔρωτος, μετ' ἀμιμήτου ἀφελείας καὶ χάριτος παρισταμένην, πρέπει ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἐν τῷ Β'. τοῦ πρώτου ἄσματος ἐρωτικὴν συνέντευξιν καὶ πρώτην ὁμολογίαν τῶν δύο νέων, πρὸς ὧν τὴν συνένωσιν ἐμειδίασε καὶ συνήνεσε καὶ αὐτὴ ἡ Θεότης· ὅστις θέλει νὰ ἴδῃ σκηνὴν ἐρωτικῆς ἐξάψεως καὶ πάθους αἰσθήσεων φλογεροῦ, πρέπει ν' ἀναγνώσῃ τὴν συνέντευξιν τοῦ Φαίδωνος μετὰ τῆς Θελξινόης, τοῦ ἀποκοιμήσαντος τὸ ἀγνὸν τῆς καρδίας, χάριν τῶν αἰσθήσεων, μετὰ τῆς δαπανησάσης εἰς τοὺς πολλοὺς ἔρωτας τὴν καρδίαν· ὅστις θέλει νὰ ἀναγνώσῃ τρομερὰν σκηνὴν, ὀρθοῦσαν τὰς τρίχας ὑπὸ φρίκης, ἃς προστρέξῃ εἰς τὴν παράστασιν τῆς Ἀστραίας κατὰ τοὺς γάμους τοῦ Φαίδωνος καὶ Θελξινόης· ὅστις θέλει τέλος νὰ ἐκχέῃ θαλερὰ δάκρυα, ἃς ἴδῃ τὸν ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Ἀστραίας θάνατον τοῦ Φαίδωνος. Τελευταῖον, εἴμεθα καὶ ἡμεῖς τῆς γνώμης τοῦ φίλου Α. Ἰγγλέση ἵνα μετασκευασθῇ τὸ ποίημα τοῦτο εἰς δραματικόν τι ἀριστούργημα, ἐξωραΐσον τὴν Ἐθνικὴν ἡμῶν σκηνήν.

ΥΓΙΕΙΝΗ.

Περὶ Θηλασμοῦ.

Τιθεμένου ζητήματος ἂν διὰ τὰ νεογνᾶ προτιμότερον εἶναι τὸ γάλα γυναικὸς, ἢ ζώου τινὸς, αἰγὸς π. χ. ἢ ἀγελάδος, οὐδεμία ἀμφιβολία πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ὅτι προτιμότερον εἶναι τὸ πρῶτον· διότι ἡ τροφὴ αὕτη εἶναι ἐπίτηδες κατεσκευασμένη δι' αὐτὸ, καὶ ἔχει χημικὴν σύνθεσιν, ἁρμόζουσαν εἰς τὰ πεπτικὰ αὐτοῦ ὄργανα μᾶλλον τοῦ γάλακτος ἑτέρου ζώου. Ἐπιτυγχάνει μὲν πολλάκις καὶ τὸ τελευταῖον, διότι πολλὰ παιδία ηὐξήνθησαν δι' αὐτοῦ· ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἔτι πλείονα παραδείγματα, καθ' ἃ ἠξένη αὕτη τροφὴ παρήγαγε διαῤῥοίας καὶ ἐντεροκοιλίτας δυσιάτους.

Λυθέντος τοῦ ζητήματος τούτου, ἐπέρχεται ἕτερον: ἂν προτιμότερον εἶναι τὸ γάλα τῆς μητρὸς ἢ μισθωτῆς τροφοῦ. Ἐὰν ἡ μήτηρ ἔχῃ ὑγιᾶ κρᾶσιν, καὶ δὲν εἶναι παραδεδομένη εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ κόσμου, ἢ παραιτηθῇ αὐτῶν καὶ ἐνασχοληθῇ ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν τροφὴν τοῦ τέκνου αὐτῆς, πολὺ προτιμότερος εἶναι ὁ μαστὸς τῆς μητρός· ἐν ἐναντίᾳ ὅμως περιπτώσει, προτιμητέα ἡ μισθωτὴ τροφός. Πρὸς ἐκλογὴν τροφοῦ, ἀπαιτοῦνται αἱ ἑπόμεναι ἰδιότητες· αὕτη νὰ ἔχῃ ἡλικίαν ὀλιγωτέραν τῶν 30 ἐτῶν, ἡ ἐκλογὴ αὐτῆς νὰ γείνῃ πρὶν παρέλθωσι τὸ πολὺ ἓξ μῆνες ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ, οἱ μαστοὶ αὐτῆς νὰ ὦσι ἀνεπτυγμένοι, τῶν ὁποίων αἱ ῥῶγες νὰ ἐξέχωσι, καὶ νὰ ὦσι ἀρκετὰ σκληραί· τὸ γάλα αὐτῆς νὰ ἦναι ἄνευ ὀσμῆς, ἡ δὲ γεῦσις αὐτοῦ νὰ ἦναι γλυκεῖα μὲν, ἀλλ' οὐχὶ τόσον πολὺ, ἐν τούτοις δὲ νὰ ἦναι τόσον πυκνὸν, ὥστε εἰς κεκλιμένον ἐπίπεδον νὰ πίπτῃ εἰς σφαιρίδια, νὰ μὴ ἔχῃ ἡ τροφὸς πάθος μεταδοτικὸν, νὰ χαίρῃ ἄκραν ὑγείαν, νὰ ἦναι εὐφυὴς, γλυκεῖα καὶ ἥμερος, νὰ ἔχῃ καλοὺς ὀδόντας, δέρμα μελαγχροινὸν, ὀφθαλμοὺς μαύρους, κόμην μαύρην ἢ καστανόχρουν.

Ὁ ἀναγκαζόμενος νὰ δώσῃ τὸ τέκνον αὐτοῦ εἰς μισθωτὴν τροφὸν πρέπει νὰ παραλάβῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν· διότι, ἐὰν τὸ τέκνον μετακομισθῇ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς τροφοῦ, δύναται νὰ βλαφθῇ τὰ μέγιστα, ἔκ τε τῆς πενίας τῆς τροφοῦ, τῆς κακῆς αὐτῆς διαίτης, καὶ τῆς μὴ ὑγιοῦς καταστάσεως τοῦ τόπου τῆς κατοικίας αὐτῆς.

Εἴτε φυσικὴ γαλουχία γείνῃ εἴτε τεχνητὴ, πρέπει νὰ προστεθῶσι βαθμηδὸν καὶ ἄλλαι τροφαὶ, καὶ ἰδίως ἀλευρώδεις καὶ βραδύτερον ζωμός.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ ἀπογαλακτισμοῦ διαφόρως ὁρίζεται παρὰ τῶν ἰατρῶν, ἐξ ὧν ἄλλοι μὲν παραδέχονται τὴν γαλακτοτροφίαν δι' ἓν ἔτος, καὶ ἄλλοι διὰ δύο, ἕνεκα τῆς ὀδοντοφυΐας, ληγούσης συνήθως εἰς δύο ἔτη. Εἶναι δύσκολον ὅμως νὰ προσδιορισθῇ τοῦτο, ἐξαρτώμενον ἀπὸ τῆς ταχείας ἢ βραδείας ἀναπτύξεως τοῦ παιδίου, ἀπὸ τῆς ὑγείας αὐτοῦ καὶ τῆς κράσεως, καὶ προσέτι ἐκ τῶν κόπων, τοὺς ὁποίους ὑποφέρει ἡ μήτηρ ἢ ἡ τροφὸς διὰ τὸν θηλασμὸν αὐτοῦ. Ὁπωσδήποτε δὲ, ὁ ἀπογαλακτισμὸς πρέπει νὰ γείνῃ βαθμηδόν.

ΠΕΡΙ ΕΞΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΗΘΕΙΑΣ.

(Συνέχεια).

Πρέπει λοιπὸν ἡ συνήθεια νὰ γίνηται εἰς ἀντικείμενα ἐπωφελῆ καὶ σωματικῶς καὶ ἠθικῶς· εἰς τοῦτο βασίζεται ἡ δίαιτα, ἡ ἀνατροφὴ, ἡ μελέτη, ἡ σπουδὴ, καὶ πᾶν γυμνάσιον.

Πᾶσα μετάβασις δύναται νὰ γείνῃ εἰς ἓν ἢ εἰς πολλὰ ἀντικείμενα, καὶ νὰ διαρκῇ ὀλίγον ἢ πολύ. Πάντοτε δὲν πρέπει νὰ γίνηται εἰς παραπολλὰ ἀντικείμενα μεγάλης περιόδου, ἀλλὰ κατὰ μέτρον ἀναλόγως τῆς ἡλικίας, τῆς κράσεως, τῆς ἐποχῆς· διότι ἡ μεγάλη διακοπὴ ἐξασθενεῖ τὴν συνήθειαν· π. χ. δὲν πρέπει τις νὰ τρώγῃ διαρκῶς τὸ αὐτὸ χάριν ὑγείας φαγητὸν, ἀλλ' οὔτε καὶ παραπολὺς καιρὸς νὰ παρέρχηται πρὸς ἐπανάληψιν τοῦ αὐτοῦ, διότι τὸ θρεπτικὸν ἀποτέλεσμα, ἵνα παραχθῇ, πρέπει νὰ γίνηται μὲν περιοδικὴ χρῆσις, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ μεγάλην ἀπόστασιν χρόνου, ὥστε τὸ παραχθὲν νὰ διακοπῇ ἐκ τῆς μὴ ἐπαναλήψεως· τ' αὐτό ἐστι πρὸς χρῆσιν ἐνδυμάτων κλπ. συνειθίσας τις νὰ ἐνδύηται ἐλαφρὰ, ἐὰν ἐξ ἀτμοσφαιρικῆς αἰτίας ἀναγκασθῇ νὰ ἐνδυθῇ βαρύτερα, πρέπει ἐγκαίρως νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν συνήθειάν του, διότι διὰ τῆς μεγάλης διακοπῆς ἀποβάλλεται ἡ ἕξις.

Πᾶσα ἐπανάληψις δὲν πρέπει νὰ γίνηται ὑπὸ μεγάλην ἀκρίβειαν τῆς περιοδικότητος· διότι καὶ ἡ ὀργανικὴ φύσις ἀκρίβειαν περιόδου δὲν διατηρεῖ, οὔτε τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐπαναλαμβάνεται· ἀλλὰ τὸ ὅμοιον· διότι τὸ αὐτὸ ἅπαξ ἐν τῷ κόσμῳ γίνεται· οὔτε τ' αὐτὸ εἶδος τοῦ φυτοῦ βλαστάνει ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἔτους, οὔτε πᾶν ζῶον διαρκεῖ ἐν τῇ μήτρᾳ ἀκριβῶς ἴσον χρόνον πρὸς ἄλλο ὅμοιόν του· οὔτε τὴν αὐτὴν περίοδον τῆς ζωῆς πάντα ἔχουσι, κλπ.

Ἐν γένει, ἵνα διατηρῇ τις ὑγείαν, πρέπει νὰ συνειθίζῃ νὰ ζῇ σύμφωνα μὲ τὴν διάθεσιν τῆς φύσεως, οὐδενὸς διαρκῶς καὶ κατὰ κόρον, οὔτε κατ' ἔλλειψιν χρῆσιν ποιῶν.

Ὅταν ὅμως μεταβαίνῃ τις ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο, δὲν πρέπει νὰ μεταβαίνῃ αἴφνης καὶ διὰ μιᾶς· ἀλλὰ κατ' ὀλίγον· διότι τ' αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὴν φύσιν· ἐκ τοῦ χειμῶνος δὲν γίνεται μετάβασις ἀμέσως εἰς τὸ θέρος· οὔτε ἐκ τῶν βαρέων ἐνδυμάτων τοῦ χειμῶνος νὰ μεταβαίνῃ τις εἰς τὰ ἐλαφρὰ τοῦ θέρους διὰ μιᾶς, ἀλλὰ νὰ ἐλαφρύνῃ ταῦτα κατ' ὀλίγον, ἵνα οὕτω τὸ σῶμα συνειθίζῃ εὐκολώτερον. Ἐκ τῆς μεγάλης νηστείας νὰ μὴ μεταβαίνῃ εἰς πολυφαγίαν ἀμέσως· ἀλλὰ πρῶτον νὰ τρώγῃ ῥόφημά τι, καὶ οὕτω κατ' ὀλίγον περισσοτέραν τροφήν· ὁ πολὺ πεινῶν νὰ μὴ τρώγῃ διὰ μιᾶς πολύ· ὡσαύτως καὶ ὁ διψῶν· ὁ κατάψυχρος νὰ μὴ θερμαίνηται ἀμέσως πολύ· διότι τὸ ἀμέσως, καὶ πολὺ, ἐπιβλαβές ἐστι· τ' αὐτὸ καὶ πρὸς πάσας τὰς σωματικὰς πράξεις ἐν γένει. Οἱ συνειθίσαντες φυλακισμένοι εἰς σκοτεινὰς φυλακὰς βλάπτονται τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐὰν αἴφνης ἐκτεθῶσιν εἰς τὸ φῶς τὸ Ἡλίου· ὁ πολὺ πινῶν βλάπτεται ἐὰν πολυφάγῃ.

Ἡ ἕξις, προερχομένη ἐκ τῆς μεγάλης συνηθείας, κατακυριεύει τὸν ἄνθρωπον τοσοῦτον, ὥστε συνοικειοῦται μὲ τὸ σῶμά του καὶ γίνεται ἄλλη φύσις· ἐὰν ὁ τοιοῦτος θελήσῃ αἴφνης νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἕξιν ταύτην, ὑφίσταται βλάβας εἰς τὴν ὑγείαν. Οὕτω π. χ. οἱ συνειθίσαντες τὸν καπνὸν, τὸν καφὲν, τὸν οἶνον, κλπ. ἐὰν στερηθῶσι τούτων, ὑφίστανται συμπτώματα ἐπιβλαβῆ καὶ ἐπικίνδυνα· τινὲς ὑφίστανται τρόμους, θαμβώσεις, χαλαρώσεις, καταβολὴ,

τῶν δυνάμεων, κλπ. Οἱ συνειθίζοντες τὰς φλεβοτομίας, ἐὰν διακόψωσιν ἐπὶ πολὺ ταύτας βλάπτονται· ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπιθέτοντες βδέλλας ἐπὶ τῆς ἕδρας· οἱ λαμβάνοντες συνεχῶς καθάρσια, κλπ. εἶναι λοιπὸν καλὸν πρὸς ὑγείαν ν' ἀποφεύγῃ ἕκαστος πᾶσαν μεγάλην ἕξιν, δεσμεύουσαν τὸ σῶμα. Οἱ δὲ ἀποκτήσαντες τοιαύτην, πρέπει ν' ἀπομακρύνωνται ταύτης κατ' ὀλίγον.

Ἡ συνεχὴς ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν ἰδεῶν διαθέτει κατὰ ταύτας τὸν ὀργανισμὸν τοῦ σώματος, καὶ οὐ μόνον τροποποιεῖ μεγάλως τὴν σωματικὴν κατάστασιν· ἀλλὰ καὶ τὰ ἠθικὰ πάθη τοῦ νοὸς καὶ τῆς καρδίας μεταβάλλει· διὸ «ἂν χολῷ παροικίσῃς, ὑποσκάζειν μαθήσῃ».

Διὰ τῆς τοιαύτης ἕξεως πολλάκις νηπιόθεν γεννῶνται διάφοροι διαθέσεις πρὸς ἐπιτηδεύματα. Οὕτως ἐνίοτε νηπιόθεν τις βλέπων καὶ ἀκούων τὰ τοῦ στρατιωτικοῦ, λαμβάνει κλίσιν πρὸς τὰ στρατιωτικά· βλέπων τὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ, ἰατροῦ, διατίθεται πρὸς ταῦτα· ἀκούων τὰ τῆς πολιτικῆς, εἰς τὴν πολιτικὴν, κτλ.

Διὰ τῆς συχνῆς ὁράσεως ἐπιληπτικῶν, γίνεται ἐνίοτε ὁ ὁρῶν ἐπιληπτικός· διὰ τῆς συνοικήσεως μὲ ἰδιότροπον γίνεται ἰδιότροπος, καὶ μὲ καλὸν καλός· «ὅτῳ τις ἂν πλοῖον τῆς ἡμέρας συνῇ, τοιοῦτον ἀνάγκη γενέσθαι καὶ αὐτὸν τοὺς τρόπους.»

Ἐν γένει ἡ ἕξις εἶναι ἡ βάσις τῆς ἀνατροφῆς καὶ τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου· εἶναι ἓν τῶν τριῶν συστατικῶν πρὸς μόρφωσιν ἠθικοῦ ἀνθρώπου· ταῦτα δέ εἰσι: φύσις, μάθησις, καὶ ἄσκησις ἡ ἕξις· διότι, κατὰ Πλούταρχον, φύσις ἄνευ μαθήσεως εἶναι τυφλὸν, μάθησις δίχα φύσεως ἐλλειπὲς, ἄσκησις, ἡ ἕξις, ἄνευ ἀμφοτέρων ἀτελές.

Ἡ ἕξις, ὡς προελέχθη, ἀποκτᾶται διὰ τῆς συνηθείας. Ἡ δὲ συνήθεια διὰ τῆς ἐπιμονῆς, ἥτις εἶναι ἡ ἰσχυροτέρα ἠθικὴ δύναμις, ἐνώπιον τῆς ὁποίας τὰ πάντα ἐνδίδουσιν. Ἡ ἐπιμονὴ ἐπιφέρει καὶ τὴν ἀνάγκην, καθ' ἧς «οὐδὲ θεοὶ μάχονται».

«Σταγόνες ὕδατος πέτρας κοιλαίνουσι· σίδηρος καὶ χαλκὸς ταῖς ἐπαφαῖς τῶν χειρῶν ἐντρίβονται».

Φιλόσοφός τις, νέος ὤν, καὶ μεταβὰς εἰς Ἀθήνας πρὸς τὸ σπουδάσαι, τοσοῦτον δύσνους ἦτον, ὥστε ἀπελπισθεὶς, ἀπῆλθε πρὸς τὴν πατρίδα του ἵνα δοθῇ εἰς ἄλλο ἔργον· διψάσας καθ' ὁδὸν, ἐπλησίασεν εἰς φρέαρ ἵνα πίῃ ὕδωρ· ἐκεῖ ἰδὼν αὔλακας βαθεῖς ἐπὶ τῶν πετρῶν τοῦ χείλους τοῦ φρέατος, ἠρώτησε πῶς ἐγένοντο οὗτοι; οἱ δὲ ἀντλοῦντες ὕδωρ εἶπον, ὅτι ἐγένοντο διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς τριβῆς τῶν σχοινίων, δι' ὧν ἤντλουν ὕδωρ. Ἐὰν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως, εἶπεν, ὁ σχοῖνος κατέφαγε τὴν πέτραν, πῶς ἡ ἐπιμέλεια δὲν δύναται νὰ κατανικήσῃ τὸν νοῦν μου; ταῦτα εἰπὼν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν διδάσκαλον· καὶ διὰ τῆς ἐπιμελείας κατέστη φιλόσοφος. Καὶ ὁ Διογένης διὰ τῆς ἐπιμονῆς κατέστη μαθητὴς τοῦ Ἀντισθένους. Οὗτος ὁ φιλόσοφος, ὁ πατὴρ τῶν κυνικῶν, δὲν ἐδέχετο μαθητὰς, διότι δὲν προσεῖχον εἰς τὴν διδασκαλίαν του· διὸ καὶ τὸν Διογένην ἀπεδίωξεν· ἀλλ' οὗτος ἐξηκολούθει νὰ φοιτᾷ παρ' αὐτῷ, καί τοι πολλάκις τὸν ἀπέβαλε, καί ποτε τὸν ἔπαισε κατὰ τῆς κεφαλῆς· ἐν τούτοις ἐξηκολούθει λέγων. «Σὺ μὲν παῖε εἰ βούλει, ἐγὼ δὲ ὑποθήσω τὴν κεφαλὴν, καὶ οὐκ ἂν ἐξεύροις βακτηρίαν σκληρὰν, ὥστε μὲ ἀπελᾶσαι τῶν διατριβῶν τῶν σῶν». Ὁ δὲ Ἀντισθένης, ὁρῶν τὴν μεγάλην ταύτην ἐπιμονὴν, ὑπερηγάπησεν αὐτὸν, καὶ κατέστησε τὸν καλλίτερον μαθητὴν αὐτοῦ.

Οὕτως, ἂν καὶ τὸ ῥητὸν λέγει ὅτι: «μένουσιν αἱ φύσεις ὡς προῆλθον τὴν ἀρχὴν,» ἡ ἕξις ὅμως δύναται ἐπίσης νὰ τροποποιήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν φύσιν, ὥςε εὐλόγως ἐλέχθη, ὅτι ἡ ἕξις εἶναι δευτέρα φύσις· διότι πολλάκις ὑπερισχύει τοσοῦτον αὕτη, ὥστε καθιστᾷ ἀδιόρθωτα τὰ διὰ ταύτης μεταβληθέντα.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΣΜΥΡΝΗ.

Ἡ Σμύρνη ἐκτίσθη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Ἰωνικῆς μεταναστεύσεως· δὲν ἀπετέλει δὲ κατ' ἀρχὰς μέρος τῆς Ἰωνικῆς συμμαχίας, διότι, κατὰ Στράβωνα, φέροντα μαρτυρίαν τοῦ Καλλίου, οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν ἀπόσπασμα τῶν κατοίκων τῆς Ἐφέσου. Οἱ Ἐφέσιοι, οἱ κατοικοῦντες τὴν συνοικίαν, τὴν καλουμένην Σμύρνην, ἦλθον νὰ προσβάλωσι τοὺς Λέλεγας, καὶ ἀποδιώξαντες αὐτοὺς, συνῴκισαν πόλιν, κληθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν Σμύρνην· προσθληθέντες δὲ ὕστερον ὑπὸ τῶν Αἰολέων, ἀπεδιώχθησαν ἐκ τῆς ἑαυτῶν χώρας, καὶ κατέφυγον εἰς τὴν Κολοφῶνα, ἀλλὰ τῇ βοηθείᾳ τῶν Κολοφωνίων ἐπανέκτησαν αὐτήν.

Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ἡ πρώτη Σμύρνη ἦτο πόλις Αἰολικὴ, κυριευθεῖσα διὰ στρατηγήματος ὑπὸ τῶν Ἰώνων. Βραδύτερον δὲ, μὴ θελήσασα νὰ ὑποταχθῇ εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Λυδίας, ὑπέμεινε πολλὰς εἰσβολὰς, καὶ ἐπὶ τέλους ὑπέκυψεν εἰς τὸν ζυγὸν αὐτῶν. Ὁ Γύγης ἐπεχείρησε κατὰ τῆς Σμύρνης ἐκστρατείαν, ἀποτυχοῦσαν· ἀλλ' ὁ Ἀλυάττης, υἱὸς τοῦ Σαδυάττου, διώξας ἐκ τῆς Ἀσίας τοὺς Κιμμερίους, ἐκυρίευσε καὶ τὴν Σμύρνην, χαρακτηριζομένην τότε ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ὡς ἀποικίαν Κολοφωνίων. Συνεπείᾳ δὲ τούτου, ἐγκατέλιπον τὴν πόλιν οἱ κάτοικοι, καὶ ἔμειναν διεσκορπισμένοι ἐν ταῖς κώμαις ἐπὶ τέσσαρας ἑκατονταετηρίδας.

Ἐτελεῖτο ἐν Σμύρνῃ ἑορτὴ, καλουμένη τῶν ἐλευθερίων, εἰς μνήμην τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πόλεως, ἕνεκα τῆς ἀφοσιώσεως τῶν θεραπαινίδων. Αἰτία δὲ τῆς ἑορτῆς ταύτης, κατὰ τὸν Δοσίθεον, συγγράψαντα ἱστορίαν τῆς Λυδίας, εἶναι ἡ ἑπομένη. Οἱ Λυδοὶ, πολιορκοῦντες τὴν Σμύρνην, καὶ φθάσαντες εἰς τὴν στιγμὴν νὰ κυριεύσωσιν αὐτὴν, ἀπῄτησαν παρὰ τῶν κατοίκων νὰ παραδώσωσι τὰς γυναῖκάς των· ἐνῷ δὲ οὗτοι ἠναγκάζοντο νὰ παραδεχθῶσι τὸν ὅρον τοῦτον, αἱ θεραπαινίδες, συγκατατεθεῖσαι νὰ παραδοθῶσιν ἀντὶ τῶν κυριῶν, ἐνήργησαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Λυδῶν τοιουτοτρόπως, ὥστε κατώρθωσαν νὰ πέσωσιν οὗτοι εἰς τὰς χεῖρας των Σμυρναίων.

Περὶ τοποθεσίας τῆς Αἰολικῆς πόλεως οὐδεμίαν ποιοῦνται μνείαν οἱ ἀναφερθέντες συγγραφεῖς, καὶ ἑπομένως ἄγνωστον εἶναι, ἐὰν αὕτη ἔκειτο εἰς πεδιάδα ἢ ἐπὶ ὄρους. Ὁ Στράβων ὁρίζει τὸ ἀπόστημα τῆς ἀρχαίας ἀπὸ τῆς συγχρόνου αὐτῷ Σμύρνης εἰς εἴκοσι στάδια, προσθέτων ὅτι ἐκείνη ἔκειτο εἰς κόλπον διάφορον ἐκείνου, εἰς ὃν ἔκειτο ἡ σύγχρονος αὐτῷ. Φαίνεται λοιπὸν, ὅτι ἡ ἀρχαία Σμύρνη ἔκειτο εἰς τὸν κόλπον, τὸν σήμερον κεχωρισμένον, ὅστις ἔφθανε μέχρι τοῦ Βουρνόβα· διότι, παρατηρῶν τις τὰ προχώματα τοῦ Μέλητος, συμπεραίνει ὅτι ἐκεῖ ἡ θάλασσα εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν εἰσήρχετο εἰς τὴν ξηρὰν περισσότερον παρ' ὅσον σήμερον, καὶ ἐσχημάτιζεν ἕτερον κόλπον. Καὶ πραγματικῶς εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ τοῦ Βουρνόβα ὑπάρχει θέσις, καλουμένη μέχρι τῆς σήμερον Παλαιὰ Σμύρνη, πλήρης ἐρειπίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀνεκαλύφθησαν πολλαὶ ἐπιγραφαὶ, ἐγκεκολαμμέναι ἤδη εἰς τὸν τοῖχον τοῦ τζαμίου Βουρνόβα.

Ἡ Σμύρνη, ἧς ἐρείπια παρατηροῦνται ἐπὶ τοῦ ὄρους, τοῦ προκαθημένου τῆς νεωτέρας πόλεως, εἶναι ἔργον τῶν Ἑλλήνων βασιλέων. Ὁ Παυσανίας ἀποδίδει τὴν κτίσιν αὐτῆς εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, διηγούμενος ὅτι, ἰδὼν οὗτος ὄνειρον, ἐμπνευσθὲν ὑπὸ τῆς Νεμέσεως, ἀπεφάσισε νὰ κτίσῃ ἐπὶ τοῦ ὄρους Πάγου, ὅπου ἐκοιμᾶτο, πόλιν, τὴν ὁποίαν ὑποχρεωθέντες οἱ Σμυρναῖοι νὰ κατοικήσωσιν, κατὰ χρησμὸν τοῦ Κλάρου, ἀπέδωκαν εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα τῆς ἀρχαίας αὐτῶν πατρίδος. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως ὁ Ἀλέξανδρος νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ πόλις ἐθεμελιώθη μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου, συνεπληρώθη δὲ ὑπὸ τοῦ Λυσιμάχου.

Ἐκτίσθη λοιπὸν ἡ Σμύρνη πρὸς βορρᾶν τοῦ ὄρους Πάγου, μέρος μὲν ἐπὶ τοῦ ὄρους μέρος δὲ ἐπὶ τῆς πεδιάδος μεταξὺ τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ ποταμοῦ Μέλητος, ὅστις ῥέει εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ὄρους. Καὶ δὲν ἐβράδυναν νὰ ἀνεγερθῶσι κατόπιν μεγαλοπρεπέσταται οἰκοδομαὶ, καὶ νὰ διαχαραχθῶσιν εὐθύγραμμοι ὁδοὶ, ἐστολισμέναι μάλιστα καὶ μὲ στοάς. Ἡ μνήμη ἰδίως τῆς περιπλανήσεως τοῦ Ὁμήρου ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Μέλητος ἐτιμήθη διὰ ναοῦ, ὅστις ἐκλήθη Ὁμηρεῖον. Ὁμοίως ἀνηγέρθησαν καὶ ἄλλα ἱερὰ, ὡς παραδείγματος χάριν ἐπὶ τῆς πεδιάδος ὁ ναὸς τῆς Νεμέσεως, καὶ ὁ τῆς Μητρὸς τῶν Θεῶν. Ἡ ἀκρόπολις δὲ, τὸ στάδιον, τὸ θέατρον καὶ αἱ στοαὶ ἀνηγέρθησαν ἐπὶ τοῦ κατηφόρου τοῦ ὄρους· ὁ σήμερον δὲ κατοικούμενος λιμὴν ἦτο δεξαμενὴ, κεκλεισμένη δι' ἀλύσεως.

Τὸ κατώτερον ὅμως μέρος τῆς πόλεως ἐπειδὴ ἔκειτο ἐπὶ γαιῶν, ἐχουσῶν ὕψος σχεδὸν ἴσον τῷ τῆς θαλάσσης, καὶ δὲν εἶχεν ὀχετοὺς διὰ τὰ νερὰ τῆς βροχῆς καὶ τὰς ἀκαθαρσίας, ἦτον ἀθλιέστατον, καὶ ὅτε ἐγίνοντο βροχαὶ, ἐπλημμύρουν αἱ ὁδοὶ ὑδάτων καὶ ἀκαθαρσιῶν. Τὸ μέρος τοῦτο περιγράφει, φαίνεται, ὁ Στράβων, ὡς πόλιν τῆς ἑαυτοῦ ἐποχῆς.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

εἰς τὰ Ῥωσσο-Σινικὰ μεθόρια καὶ εἰς τὰς Στέππας τῆς κεντρικῆς Ἀσίας

ὑπὸ Θωμᾶ Βίτλαμ Ἄτκινσων

(1848 — 1854).

(Συνέχεια).

1. Ὁ τόπος τῶν Χαλκᾶ. — Ἀρχαία Μογγολία.

Εἶχον ἀρτίως διατρέξει τὸ ὄρος Ἀλταϊ· ἡ κοιλὰς τῆς Βέας, ἐν ᾗ ἐκτείνεται ἡ Ἀλτὶν Γκιόλ. — Ἡ Χρυσῆ λίμνη — μοὶ προσέφερε χωρογραφίας, κατ' οὐδὲν κατωτέρας τῶν ὡραιοτέρων τῶν Ἑλβετικῶν καὶ Ἰταλικῶν Ἄλπεων· ἡ κοιλὰς Κατουνία, οὐχ ἧττον ὡραία, μὲ ὡδήγησε μέχρι τῆς κορυφῆς τῆς Βιελούκας· ἐκ τοῦ ὑψίστου τούτου σημείου τοῦ Ἀλταϊκοῦ ὀροπεδίου, κατέβην πρὸς νότον, ἔχων στερρὰν ἀπόφασιν ὅπως ζητήσω ἐν τῷ Γοβίῳ σκηνὰς, αἵτινες οὐδέποτε ἐθεωρήθησαν ὑπὸ Εὐρωπαϊκοῦ ὄμματος, οὐδὲ παρήχθησαν ὑπὸ γραφίδος. Ἐκεῖ ἐγνώριζον ὅτι ἡ καραβίνα μου θὰ μοὶ ἦτον ἀναγκαία εἰς ἄλλο τι, ἢ εἰς τὸ νὰ κατακτήσω τὸ γεῦμά μου· ἐκεῖ τὸ θάρρος καὶ ἡ ἀπάθεια τοῦ περιηγητοῦ τίθενται ὑπὸ δοκιμασίαν ὑπὸ ἀνδρῶν ἀπροσίτων εἰς τὸν φόβον καὶ εἰς τὸν μόχθον. Πρέπει νὰ ἔχῃ τις σταθερὰν τὴν χεῖρα, ταχὺ τὸ ὄμμα καὶ ἄσκησιν εἰς τὰ ὅπλα, ἐὰν θέλῃ νὰ προφυλαχθῇ πάσης βιαίας πράξεως· ἡ λῃστεία εἶναι τὸ κοινὸν δίκαιον τῆς ἐρήμου, καὶ ὁ ὑποκύπτων περιηγητὴς, ἐὰν δὲν θανατωθῇ, εἶναι βέβαιος ὅτι θέλει ὑποστῇ σκληρὰν αἰχμαλωσίαν.

Ἡ συνοδία μου συνίστατο ἐκ τριῶν Κοζάκων, γενναίων καὶ τιμίων συντρόφων, περιφρονούντων πάντα κίνδυνον. Εἴθε νὰ ζῶσι μακραίωνες καὶ εὐτυχεῖς ἐπὶ τῆς γωνίας τῆς γῆς, ἣν οἰκοῦσι παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Κουρτσούμ! Προσέθηκα εἰς αὐτοὺς ἑπτὰ Καλμούκους, ἰσχυροὺς καὶ ῥωμαλέους θηρευτὰς, εἰθισμένους εἰς τὸν κοπώδη τῶν ὀρέων βίον· εἶχον ἄφθονον προμήθειαν πυρίτιδος καὶ μολυβδοβόλων, ὡς καὶ συλλογὴν ὀκτὼ καραβινῶν. Οἱ Καλμοῦκοί μου ἦσαν ἐν χρῷ κεκαρμένοι ἐκτὸς θυσάνου τινὸς, ἐπὶ τῆς κορυφῆς πεπλεγμένου εἰς μακρὰν πλεξίδα, ἐπικρεμαμένην ἐπὶ τῶν ὤμων, καὶ ἐδίδουσαν αὐτοῖς ἐξωτερικὸν ὅλως Σινικόν. Πραγματικῶς ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσιν ὡς Σῖναι ὑπήκοοι, ἀλλὰ, δυστυχῶς δι' αὐτοὺς, ἡ Ῥωσσία καταναγκάζει ἐπίσης αὐτοὺς ὅπως τῇ πληρόνωσι φόρον.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ μικροῦ ἐκ Καλμούκων στρατοῦ μου, ὀνομαζόμενος Τοκκαβοὰ, ἦν στιβαρὸς καὶ ῥωμαλέος ἀνὴρ, ὡραῖος καὶ ἀρρενωπὸς τὸ ἦθος, ἐξογκωμένον ἔχων τὸ μέτωπον καὶ μέλανας τοὺς ὀφθαλμούς· ὅτε ὁ καιρὸς ἦν θερμὸς, ἐξῆγε τῆς χεῖράς του ἐκ τῶν χειρίδων τοῦ μανδύου του, ἃς συνέδεε τότε εἰς τὴν ζώνην του· τὸ ἔνδυμα τοῦτο ἐσχημάτιζε περὶ τὸ σῶμά του μεγαλοπρεπεῖς πτυχὰς, ἀγλαΐζουσας τὸ πλῆρες μεγαλεῖου βάδισμα αὐτοῦ, τὰς γραφικὰς αὐτοῦ κινήσεις, καὶ μέγα ἐμποιούσας ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῆς Ἡρακλείου αὐτοῦ μορφῆς· ἐγεν-

νήθη ὅπως ᾖναι ἀρχηγὸς, ἡ δ' ἐξαίρετός του φύσις καθίστα αὐτὸν ἐξαίρετον συνοδοιπόρον. Μὲ συνώδευσε, κατὰ τὰς ἐπιπόνους ἐκείνας ἡμέρας μου, ὑπομένων τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν, χωρὶς ποτε οὐδεμίαν νὰ προφέρῃ μεμψιμοιρίαν.

Αἱ ἔρευναι ἡμῶν ἤρξαντο πέραν τοῦ ποταμοῦ Νaρὸμ, ἐκεῖ ὅπου τὰ ὄρη Κοὺρτ-σοὺμ ἑνοῦνται μετὰ τοῦ μεγάλου Ἄλταϊ· ἀλλ' ἡ τελευταία αὕτη σειρὰ τῶν ὀρέων εὑρίσκεται μόνον εἰς τοὺς χάρτας· εἰς τὴν φύσιν δὲν ὑπάρχει. Πολυάριθμοι κλάδοι ἀναχωροῦσιν εἰς τοῦ Ἄλταϊ διὰ τῆς ἐρήμου τοῦ Οὐλὰν — Κοὺμ, καὶ κατὰ ταύτην τὴν διεύθυνσιν προχωρήσαντες ἀνέβημεν ἀποτόμους βράχους, καὶ διήλθομεν πλείστας γραφικὰς κοιλάδας εἰς τὴν πρὸς ἀνατολὰς πορείαν ἡμῶν, πρὸς τὴν Οὐβσὰ-νοὺρ. Δύο τινὰ εἶχον ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν περιήγησιν ταύτην, νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ ὄρη Ταγκνοὺ, ἅτινα εἶχον διακρίνει ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς Βιελούκας, καὶ τὴν μεγάλην λίμνην, ἥτις δέχεται τοσούτους ῥύακας, χωρὶς νὰ ἔχῃ οὐδεμίαν ἔξοδον· ὑπάρχουσιν ἐν τῇ σειρᾷ τῶν Ταγκνοὺ πλεῖσται κορυφαὶ, ὑπερβαίνουσαι τὰς χώρας τῶν αἰωνίων χιόνων, τινὲς τῶν ὁποίων ὑψοῦνται μέχρις 11 χιλιάδων ποδῶν. Διηυθυνόμεθα πρὸς Ἀνατολὰς, καὶ συνηντήσαμεν τὰς πηγὰς πολλῶν ῥευμάτων, καταβαινόντων ἐκ τῶν κορυφῶν τούτων πρὸς τὴν Οὐβσὰ, ὧν τὸ ὄνομα μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὁρίσω. Οὐδεὶς ἐκ τῆς συνοδίας μου δὲν εἶχεν εἰσδύσει πρότερον εἰς τὴν χώραν ταύτην, καὶ οὐδένα ἀπηντήσαμεν ἰθαγενῆ ὅπως μᾶς πληροφορήσῃ· εἰς τὰς ἄνω χώρας ἡ θήρα ἦν ἄφθονος, καὶ πολλάκις εἰς τὴν πυρὰν τοῦ σκηνώματός μας ὠπτῶμεν παχέα θήρεια κρέατα· εἴς τινα μέρη εὑρίσκοντο οἱ γεγυμνωμένοι πάσσαλοι, οἱ χρησιμεύοντες εἰς τὰς κωνικὰς ὑ ο ὺ ρ τ α ς τῶν Χαλκᾶ, ὧν ἐδείκνυον τοὺς θηρευτικοὺς σταθμούς. Βαδίσαντες δώδεκα ἡμέρας, καθ' ἃς ἐσκηνώσαμεν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν διαφόρων χειμάῤῥων, καταβαινόντων ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν Ταγκνοὺ, ἀφίχθημεν εἰς ῥεῦμά τι, εὐρὺ καὶ ταχὺ, ῥέον ἐκ τῶν βορειοανατολικῶν.

Ἀδύνατον μᾶς ἦτο νὰ διέλθωμεν τοῦτο, καὶ ἔπρεπε νὰ ἀνέλθωμεν πρὸς τὴν πηγὴν αὐτοῦ· ἡ κατὰ μῆκος τοῦ ποταμοῦ τούτου πορεία μας μᾶς ἔφερε πολὺ ὑψηλὰ εἰς τὰ ἄγρια ὄρη τῶν Ταγκνοὺ.

Ἐπιτυχόντες οὐχὶ ἀμόχθως ν' ἀναβῶμεν εἰς μίαν τῶν κορυφῶν, αἵτινες ὑψοῦντο μέχρι τῆς χώρας τῶν χιόνων, εὑρέθην ἐνώπιον ἀπόψεως εὐρείας τε ἅμα καὶ λαμπρᾶς. Ἀμέσως κάτωθι ἐμοῦ ἔκειτο ἡ Οὐβσὰ-νοὺρ. πορῤῥωτέρω, πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ, διεκρίνετο ἡ ἔρημος Οὐλὰν-κοὺμ καὶ ἡ Ἀρὰλ νοὺρ· πρὸς νότον ἡ Τσαγὰν-Ταλὰ καὶ αἱ κορυφαὶ, αἱ πρὸς τὸ Γόβι περιεπαυλίζουσαι· περὶ τὰ νοτιοανατολικὰ διεκρίνοντο αἱ κορυφαὶ τῶν Καγχασίων ὀρέων, ὧν αἱ πλεῖσται ἐκρύπτοντο ὑπὸ τὴν χιόνα. Ἦν βλέμμα, πόῤῥωθεν ἐῤῥιμένον ἐπὶ τὴν κεντρικὴν Ἀσίαν, εἰς τόπον, ὃν οὐδεὶς ποτε Εὐρωπαῖος διεῖδε· σκοτεινή τις καὶ ἀχλυώδης σκιαγραφία τοῦ Βόγδα Ὅολα διεγράφετο πέραν τῆς χώρας τοῦ Γόβι καὶ τῆς εὐρείας ἐρήμου, τῆς ἐκτεινομένης ὡς πορῤῥωτάτω τῆς ὄψεως.

Τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς χώρας ταύτης εἶναι καθ' ὑπερβολὴν ἀπόκρημνον καὶ ἄγριον· δένδρα δὲν εὑρίσκονται εἰ μὴ εἰς τὰς φάραγγας καὶ εἰς τὰς βαθείας κοιλάδας· τὰ πλεῖστα τῶν ὀρέων ἐκείνων εἰσὶν ἔρημα δενδρυλλίων καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν μεσημβρινῶν αὐτῶν κλιτύων. Ἐν τούτοις, αἱ περικαμπαὶ τῶν βράχων εἰσὶ κεκοσμημέναι διὰ πυκνοῦ τάπητος βραχείας χλόης, μεταξὺ τῆς ὁποίας ἀπαντᾶται μεγίστη ἀνθέων ποικιλία· τρία εἴδη ἴριδος ἐξήνθουν ἐκεῖσε· τὸ μὲν πορφυροῦ χρώματος βαθέος ἐπὶ λευκοῦ ἐδάφους, τὸ δὲ ἐπίσης λευκὸν, ἀλλὰ κεχρωσμένον διὰ βαθυτάτου κυανοῦ, τὸ δὲ τρίτον, τέλος, κιτρινωπόν· πλατέα παραχώματα ἠρανθεμοειδῶν καρυοφύλλων ηὔξανον πανταχοῦ· δίανθοι ἐρυθρόφαιοι καὶ ὕπωχροι ἦσαν ἐσπαρμένοι ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν βράχων, ἐκδιδόντες ἐνήδονον ὀσμήν.

Ἐξηκολουθήσαμεν τὴν πορείαν ἡμῶν σχεδὸν κατ' εὐθεῖαν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ μετὰ ἕνδεκα ἡμέρας διηρχόμεθα τὰς ὑψηλὰς συμβολὰς τοῦ ποταμοῦ Τές. Ἔπειτα, ἀκολουθοῦντες τὴν σειρὰν τῶν ὀρέων κατὰ νοτίαν διεύθυνσιν, ἐφθάσαμεν εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Σελέγκαν καὶ Τοαβακὰν, ἔνθα οἱ ὁδηγοὶ ἡμῶν περιέμενον ἵνα συναπαντήσωσι τοὺς Χαλκᾶ. Οἱ Καλμοῦκοι εὗρον πολλάκις τὰς φυλὰς ταύτας ἐπὶ τῆς στέππης Τσοὺ, καὶ ἤλπιζον ὅτι ἤθελον μᾶς ὑποδεχθῇ φιλοξένως· ἄλλως τε τὰ ὅπλα ἡμῶν ἠδύναντο νὰ μᾶς ἐφελκύσωσι τὸ σέβας των.

Κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην, πολλοὶ ποταμοὶ καταβαίνοντες ἐκ τῶν ὀρέων εἶδον ἀναπτόμενα τὰ πυρὰ τῶν σκηνωμάτων ἡμῶν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν των. Παρεῖχον ἡμῖν συνήθως ἰχθύας, ὀφειλομένους εἰς τὴν ἐπιδεξιότητα, μεθ' ἧς οἱ Καλμοῦκοι γνωρίζουσι νὰ μεταχειρίζωνται τὴν μάχαιράν των.

Τὸ ἄγκιστρον καὶ ἡ ὁρμιὰ εἰσὶ μέσα πολὺ βραδέα διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους· ἀντὶ τούτου τρεῖς ἢ τέσσαρες ἄνδρες εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ διώκουσι τοὺς ἰχθύας ἐνώπιον αὐτῶν, ἐνῷ ἄλλοι Καλμοῦκοι τοὺς περιμένουσιν ἐπὶ τῆς ὄχθης, ἔνθα τοὺς κτυπῶσι διὰ μαχαιρῶν· μόλις διέμενον ἡμίσειαν ὥραν, καὶ παρεσκεύαζον ἡμῖν ἄφθονον γεῦμα.

Διαβάντες τὸν ποταμὸν Τὲς, ἠκολουθήσαμεν τὰς ὑπωρείας, πολλάκις διὰ μέσου πεδιάδων ἄμμου· συχνάκις ὑπεχρεούμεθα ν' ἀναβῶμεν ὑψηλότερον ἐπὶ τῶν κλικίων αὐτῶν, ὅπως ἐπιτύχωμεν χόρτον διὰ τοὺς ἵππους ἡμῶν καὶ κυνήγιον δὶ ἡμᾶς αὐτούς.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, ἐφθάσαμεν εἰς Σὰν-γκὶν-δαλὰν, ὡραίαν λίμνην, δεκαπέντε βερστίων μήκους, καὶ πλάτους τεσσάρων μέχρις ἕξ. Ἐδέησε νὰ σκηνώσωμεν ἐκεῖ ἐπὶ δύο ἡμέρας, ὅπως ἀναπαυθῶσιν οἱ ἵπποι ἡμῶν, καὶ λάβω καιρὸν νὰ ἰχνογραφήσω τὰς πέριξ τοποθεσίας, καθηγιασμένας ὑπὸ τῶν Καλμουκικῶν παραδόσεων· ἤμεθα πλησίον τῶν πηγῶν τῆς Σελέγκας, καὶ δὲν ἀπηντήσαμεν εἰσέτι οὐδένα Χαλκᾶ.

Ἐκπληρώσαντες τὸ ἀντικείμενον τῆς εἰς τὴν λίμνην ἐπισκέψεώς μου, κατελίπομεν αὐτὴν κατὰ βορεὰν πρωΐαν, καὶ ἐστράφημεν πρὸς δυσμὰς ἐπ

σκοπῷ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν ποταμὸν Τὲς κατὰ τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ τῆς πηγῆς αὐτοῦ καὶ τῆς Οὐβσὰ νοὺρ. Οἱ Καλμοῦκοι ἤρχισαν νὰ φοβῶνται ὅτι δὲν θέλουσι συναντήσει πλέον οὐδένα· ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἐμέλλομεν νὰ διέλθωμεν ὁδὸν, συχναζομένην ὑπὸ τῶν καραβανίων, ἠλπίζομεν ὅτι ἠθέλαμεν συναπαντήσει νομαδικήν τινα φυλήν.

(Ἕπεται συνέχεια)

Η ΠΑΡΑΦΡΩΝ,

(Διήγημα ἱστορικόν).

« Ἐμπρὸς, μικραί μου, ἐμπρός! . . Τραγῳδήσατε τὸ ᾆσμα τῆς Γ α ρ ο ύ φ ω ς . . . συμπλέξατε μὲ τέχνην τὰς χεῖράς σας . . . Οἱ ἐρασταί σας εἶναι ἐκεῖ . . . ἀλλὰ, ἄχ! ἄχ! φυλαχθῆτε ἀπὸ τὰ σπαθιά. . . ἄχ! ἄχ! . . ἰδοὺ οἱ κόκκινοι σκοῦφοι! . . . Λουκιανὲ, Λουκιανὲ, ποῦ εἶσαι; . . Κλαίει . . . εἶναι αἷμα . . . Βάχ! . . «Γ α ρ ο ύ φ ω μ ο υ, γ α ρ ο υ φ α λ ι ά».

— Ἰδοὺ, Κύριε, αὐτὴ εἶναι ἡ γραῖα Γαρούφω, περὶ τῆς ὁποίας μὲ ἠρώτας προχθές. Ἐὰν θέλῃς νὰ τὴν ἴδῃς ἐκ τοῦ πλησίον, ἔλα καὶ κάθησε ἐδῶ. Τώρα θὰ σταθῇ πλησίον τῶν τραγῳδούντων μικρῶν.

— Εὐχαριστῶ, γεῖτον.

Ταῦτα συνέβαινον μίαν ἡμέραν τοῦ θέρους εἴς τινα τῶν ὁδῶν τῆς συνοικίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα θὰ παρασιωπήσω διὰ πολλοὺς λόγους.

Ἔσπευσα ν' ἀκολουθήσω τὴν συμβουλὴν τοῦ φιλόφρονος γείτονός μου, καθήσας παρ' αὐτῷ. Ἡ γραῖα, τὴν ὁποίαν ἀπεκάλουν Γαρούφω, ἤρχετο βραδεῖ βήματι, φέρουσα ὑπὸ τὸν βραχίονα σκίμποδα, τὸν ὁποῖον καὶ ἐτοποθέτησε πλησίον ἡμῶν, καὶ ἔπειτα ὑπῆγε νὰ ἴδῃ τὰ παιδία τῆς ὁδοῦ, τὰ ὁποῖα ᾖδον καὶ ἐχόρευον.

Τόσην ἁρμονίαν εὗρον εἰς τὸν ἁπλοῦν ἐκεῖνον ῥυθμὸν, καὶ τόσην μελῳδίαν εἰς τὸ ἀφελὲς ἐκεῖνο ᾆσμα, ὥστε παρ' ὀλίγον ἐβυθίσθην εἰς βαθεῖαν ἔκστασιν, εἰ μὴ ὁ ἀγαθὸς γείτων ἐλάμβανε τὸν βραχίονά μου.

— Ἀκούεις, μοὶ εἶπεν, ἀκούεις τὴν παράφρονα; Κλαίει καὶ μέλπει ἑνταυτῷ τὸ ᾆσμα τῶν μικρῶν παιδίων. Διὰ μέσου τῆς παραφροσύνης της ἔχει ἐνίοτε ἀστραπήν τινα ἀναμνήσεων, τὸ δὲ ᾆσμα τοῦτο γαλβανίζει, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς. Ἴδε τοὺς λειποσάρκους βραχίονάς της ὑποτρέμοντας, τὰς βλεφαρίδας τῶν ὀφθαλμῶν της ὑψουμένας καὶ ταπεινουμένας, ὡς εἰ ἐκινοῦντο σπασμωδικῶς. Ἴδε τὸ αἷμα, τὸ χρωματίζον τὸ ἀτάκτως ῥυτιδούμενον πρόσωπόν της, ὡς ἐὰν ἐνεργητικωτέρα καὶ γονιμωτέρα ζωὴ ἤρχετο ν' ἀνανεάσῃ τὸν ὀργανισμόν της.

Ἡ τάλαινα εἶναι ὀγδοηκοντούτις, ὡς τὴν βλέπεις, καὶ ἐκ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς δὲν ἐνθυμεῖται ἄλλο, ἢ ἓν μόνον γεγονός — τὸ προξενῆσαν τὴν παραφροσύνην της. Ὁσάκις δὲ ἀναφέρει τοῦτο, ἀναμιγνύει σκέψεις, τόσον παραδόξους καὶ ἀλλοτρίας τοῦ προκειμένου, ὥστε ἀπαιτεῖται πολλὴ προσοχὴ, ὅπως τις τὴν ἀκολουθήσῃ εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν παρεκβάσεών της. Ἡ νεότης αὐτῆς ἀνέργεται εἰς τὰς ὡραίας ἡμέρας τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας. Τὰς θερινὰς ἑσπέρας κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ὡς σήμερον, πλειότερον μάλιστα ἢ ὡς σήμερον, αἱ οἰκογένειαι τῆς ὁδοῦ ἡμῶν συνήρχοντο ἔμπροσθεν τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν, καὶ, ἐνῷ οἱ μεγάλοι συνδιελέγοντο περὶ τῶν συμβάντων τῆς ἡμέρας, τὰ παιδία διεσκέδαζον ᾄδοντα καὶ χορεύοντα. Φαιδρὰ καὶ θορυβώδη συνηθροίζοντο πάντοτε ἔμπροσθεν τοῦ μεγάρου Βαλδαὼν, ὅπου ἐδίδοντο εἰς τὰ διασκεδαστικώτερα παιγνίδια· ἡ δὲ Γαρούφω — τοῦτο εἶναι τὸ ὄνομα τῆς παράφρονος — ἡ Γαρούφω πρὸ πάντων ἦτον ἡ ψυχὴ τῶν συναθροίσεων· τὸ 1792 ἔφθανεν εἰς τὸ τέλος του. Ἡ Γαρούφω, καθ' ὅλην τὴν λάμψιν τοῦ κάλλους καὶ τῆς νεότητος, ἦτο ῥαδινὴ καὶ εὔστροφος, εἶχε τὸ βλέμμα γοργὸν, τὸν πόδα λεπτὸν, τὸ ἀνάστημα εὐλύγιστον, καὶ εἶχεν ἐπισύρει τὴν προσοχὴν πολλῶν Βρούτων. Ἀλλ' ὑπερήφανος καὶ ἀκατάδεκτος, τοὺς εἶχεν ἀπωθήσει ὅλους, ὡς καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν χονδρὸν Σαὶντ-Οὐρύγον, τὸν καταδιώκοντα αὐτὴν μὲ τὰς παρακλήσεις του, τὸν ἐνοχλοῦντα αὐτὴν μὲ τοὺς ἀναστεναγμούς του, ἐν γνώσει καὶ παρουσίᾳ ὅλης τῆς συνοικίας.

Ὁ Σαὶντ Οὐρύγος οὗτος κατήγετο ἐξ εὐγενῶν, ἀλλ' ἀφῆκε πάντα τίτλον εὐγενείας διὰ νὰ γείνῃ ἀ β ρ ά κ ω τ ο ς (1) καὶ νὰ φορέσῃ τὸν ἐρυθρὸν σκοῦφον· διότι εὕρισκεν, ὅτι οὕτως ἐθεραπεύοντο τὰ ἄλλως δυσθεράπευτα πάθη του. Περιπλέον δὲ, καὶ Ῥωμαϊκὸν ἔλαβεν ὄνομα, ὡς ἦτο τότε τοῦ συρμοῦ, καὶ, ἀντὶ Γασσὰρ δὲ Σαὶντ Οὐρύγος, μετωνομάσθη Κούρτιος Οὐρύγος. Ἦτο βραχὺς τὸ ἀνάστημα, ἤδη πολύσαρκος, καὶ ἔχων Στέντορος φωνήν. Τόσῳ δὲ ἐπάχυνεν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, ὥστε τὸν ἀπεκάλουν B a r e l l o - k o ú r t i o n, καὶ ὁ Τιβέριος Λαβισὲ, νέος ἀβράκωτος ἐκ τῶν φίλων του, τῷ ἔλεγεν, ἀστειευόμενος, ὅτι ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἐκλάβῃ μακρόθεν ὡς βυρκόλακα. Ἡ κεφαλή του ἦτο μεγάλη, τὸ πρόσωπόν του πλατὺ καὶ ἐρυθρὸν, αἱ ὀφρῦς του πυκναὶ, καὶ προπετὲς τὸ βλέμμα του. Ἐννοεῖς ὅτι, ἂν ὁ ἔρως τοιούτου ἀνθρώπου περιεφρονήθη καὶ αἱ προσφοραί του ἀπεῤῥίφθησαν μετὰ φρίκης, δὲν ἐχρειάσθη οὗτος περισσότερον ἵνα μετατρέψῃ τὸν ἔρωτά του εἰς ἄσπονδον μῖσος κατὰ τῆς ὡραίας Γαρούφως.

Ἀλλ' ἐκείνη ἐγέλα. Ἡ φωνή της ἦτο τοσοῦτον καθαρὰ καὶ εὔηχος, ὥστε ὁσάκις ἔμελπε τὸ ᾆσμα τῆς Γ α ρ ο ύ φ ω ς ὑπὸ τὴν ἐξώθυρον τοῦ μεγάρου Βαλδαὼν, ἠνοίγοντο τὰ παράθυρα, καὶ ἐπανειλημμένοι χειροκροτήσεις τῇ ἐμαρτύρουν τὴν ὁποίαν εἶχον εὐχαρίστησιν εἰς τὸ νὰ τὴν ἀκούσωσιν. Ἀλλ' ἡ πτωχὴ ἐμερίμνα διὰ ταῦτα, ὅσῳ καὶ διὰ τὰς ἀπειλὰς

(1) Sans culotte. Ἐπωνομάσθησαν οὕτως ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως οἱ δημοκρατικοὶ καὶ ὀχλαγωγοί.
Σ. Μ.

τοῦ Κουρτίου. Ἂν δὲ ἠτένιζε πρὸς τὸ παράθυρον τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς της, ἔπραττε τοῦτο διότι ἀνεζήτει προσφιλές τι πρόσωπον . . . Ἠρᾶτο νέου καὶ εὐγενοῦς ἱππότου, τοῦ βαρόνου Λουκιανοῦ Βαλδαῶν, ὅστις, καίτοι ἐννεακαιδεκαέτης, ἦτον ἤδη ἀξιωματικὸς ἑνὸς συντάγματος ἀκροβολιστῶν. Ἔφερε μετὰ χάριτος τὴν μικρὰν σπάθην του, καὶ ὑπὸ τὴν πλουσίαν καὶ χρυσοκέντητον στολήν του ἡ ὠχρὰ μορφή του ἐγίνετο περιπαθεστέρα. Καίτοι δὲ στρατιωτικὸς, εἶχε τὸ ἦθος ἱλαρὸν καὶ τὸν λόγον πάντοτε ἥμερον.

Πόσον εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος ἐλογίζετο ἡ Γαρούφω, ὅτε ἐκεῖνος ἵππευεν, ἡγούμενος τοῦ συντάγματός του, ἀνορθῶν καὶ κροαίνων τὸν καστανόχρουν ἵππον του! Δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν πιέζουσα τὴν πάλλουσαν καρδίαν της, προσήλου ἐπὶ τοῦ κομψοῦ ἀξιωματικοῦ βλέμμα μακρὸν καὶ φλογερὸν, μαρτυροῦν τὸν ἐνθουσιώδη καὶ ὁρμητικὸν ἀναβρασμὸν τοῦ πρώτου ἔρωτος. Δὲν ἠγνόει ὅτι ἐμπόδια ἀνυπέρβλητα τὴν ἐχώριζον ἀπ' αὐτὸν, ὅτι φραγμὸς μέγας τοὺς ἐκώλυε τοῦ νὰ ἑνωθῶσί ποτε. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Λουκιανὸς μόλις εἶχεν ἐννοήσει τὸν τόσον αὐτῆς ἔρωτα. Ἀλλὰ τί τὴν ἔμελλεν; Ἠγάπα, καὶ ὁ ἔρως της ἦτον ἀνώτερος τῆς εὐτυχίας της, ἦτον αὐτὴ ἡ ζωή της. Ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας κατεσκόπευε τὴν ἐπάνοδον τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ, καὶ ὅτε ἠδύνατο νὰ τὸν ἴδῃ καταβαίνοντα τῆς ἁμάξης, καὶ νὰ ὑποκλέψῃ ἓν βλέμμα του, ἐνόμιζεν ὅτι ἀντημείβετο ἑκατονταπλασίως, καὶ ἔτρεχε φαιδρὰ νὰ συναντήσῃ τοὺς συντρόφους της καὶ νὰ τραγῳδήσῃ, ἕως ὅτου ἡ νὺξ τὴν κατελάμβανεν. — Ἀλλὰ συγγνώμην, γεῖτον, ὑπέλαβον ἐγώ· λέγεις ὅτι ὠνομάζετο Γαρούφω; Τί παράξενον ὄνομα!

— Πρὶν ἐκαλεῖτο Ἀδριανή· βραδύτερον δὲ τῇ ἐδόθη τὸ ἄλλο ὄνομα, διότι ἐτραγῴδει τόσον ἐπιτυχῶς τὸ τότε σύνηθες ᾆσμα, τὸ ὁποῖον ἤρχιζεν ἐκ τῶν λέξεων Γ α ρ ο ύ φ ω μ ο υ, γ α ρ ο υ φ α λ ι ά.

Ὁ Λουκιανὸς καὶ ἐκείνη πλέον ἢ ἅπαξ ἀντήλλαξαν λόγους ἐρωτικοὺς, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς δειλίας καὶ συστολῆς· διότι ἑκατέρων αἱ καρδίαι πρώτην φορὰν τότε ἔπαλλον ἐξ ἔρωτος. Αἱ συνεντεύξεις αὐτῶν ἐγένοντο συνήθως τὸ ἑσπέρας, ὁσάκις ὁ Λουκιανὸς κατώρθωνε νὰ κρύπτηται ἀπὸ τὰ βλέμματα τῆς οἰκογενείας του, εἰς τὴν παλαιὰν πλατεῖαν τοῦ Κοιμητηρίου, καὶ ἐκεῖ συνδιελέγοντο περὶ τοῦ ἔρωτός των, καὶ ὠνειροπόλουν περὶ μέλλοντος, τὸ ὁποῖον φεῦ! ἠγνόουν ὁλοτελῶς. Ὁ Οὐρῦγος ἐγνώριζε ταῦτα, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀνεκόχλαζε μανιώδης λύσσα κατὰ τοῦ ἀριστοκρατικοῦ, τοῦ θελήσαντος ν' ἁρπάσῃ τὴν ἐρωμένην του.

Ἦτο σεπτέμβριος τοῦ 1792.

Δὲν ἀγνοεῖς τί συνέβη ἐν Παρισίοις τὴν δευτέραν ἡμέραν τούτου τοῦ μηνός.

Ἀλλ' ὅ,τι ἀναμφιβόλως δὲν γνωρίζεις εἶναι, ὅτι τὴν νύκτα ἐκείνην τὸ μέγαρον τῶν Βαλδαῶν διηρπάγη, καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἐσφάγησαν ἢ ἐρρίφθησαν ἐν ταῖς φυλακαῖς. Ἡ Γαρούφω ἤκουσε τὸν θόρυβον καὶ τὴν ταραχὴν, καὶ ἐλησμόνησεν ἑαυτὴν, ἵνα ἐνθυμηθῇ τὸν ἐραστήν της. Ἡμίγυμνος καὶ ταχυτέρα πτηνοῦ τραυματισθέντος, ἔδραμεν εἰς τὸ μέγαρον, ὥρμησεν εἰς τὰς αὐλὰς καὶ τὰς στοὰς, τὸν ὀφθαλμὸν ἔχουσα ἑτεροπλανῆ, καὶ διὰ τοῦ μικροῦ στόματός της προφέρουσα ἀρὰς ἀγρίας καὶ ὕβρεις θανάτου κατὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν. Οἱ ἀβράκωτοι, χαίροντες ὅτι βλέπουσι νεάνιδα, συνταρσομένην μετ' αὐτῶν καὶ δεικνύουσαν τοσαύτην τόλμην, τὴν ἐχειροκρότησαν φρενητιῶντες, ἤνοιξαν τὰς τάξεις των ἵνα διαβῇ ἐλευθέρως, καὶ συνέκριναν αὐτὴν πρὸς ὅλας τὰς θεὰς τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας. Ἐκείνη, γνωρίζουσα τὸ μέγαρον, διηυθύνθη πρὸς τὸν θάλαμον τοῦ Λουκιανοῦ, ὅθεν ἤκουσε τὰς ἀγρίας φωνὰς τοῦ Κουρτίου Οὐρύγου, ἀπαιτοῦντος γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ τὴν ἐκ τῶν λαφύρων μερίδα του. Ἤνοιξε τὸν θάλαμον. Οὐδέν. Ὁ Λουκιανὸς ἔλειπεν, ἴχνος δὲ αἵματος τὴν ἔκαμε νὰ βάλῃ τὰς φωνάς. Ἀλλ' οὐδὲ στιγμὴν ἔχασε, διότι ἕνα μόνον εἶχεν λογισμὸν, νὰ εὕρῃ τὸν Λουκιανὸν καὶ νὰ τὸν σώσῃ, ἂν ἦτον ἀκόμη καιρός. Ἀκολουθήσασα τὰ ἴχνη τοῦ αἵματος, παρετήρησε τὴν μυσαρὰν μορφὴν τοῦ Οὐρύγου, ἀναβαίνοντος τὴν μεγάλην κλίμακα, καὶ τῇ μιᾷ χειρὶ κρατοῦντος σπάθην γυμνὴν, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας αἱμοσταγῆ λόγχην. Ἀποφυγοῦσα τὴν ὀλεθρίαν αὐτοῦ συνάντησιν, ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον της ἀνὰ μέσον τῶν μακρῶν καὶ σκοτεινῶν προδρόμων, κράζουσα ὅλαις δυνάμεσι τὸν Λουκιανόν. Ἐπανεῦρε τὰ ἴχνη τοῦ αἵματος, τὰ ἠκολούθησε, καὶ παρετήρησε τέλος τὸν νέον ἐραστήν της, ὅστις ἤρχετο κράζων, ὅτι ἤθελε νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς αὐθάδεις, τοὺς τολμήσαντας νὰ βιάσωσιν οὕτω τὸ πατρικὸν αὐτοῦ ἄσυλον. Ἡ Γαρούφω ἐγονυπέτησε, παρακαλοῦσα αὐτὸν νὰ τῇ ὑπακούσῃ· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἀνθίστατο, τὸν ἔλαβεν ἐκ τῆς ὀσφύος, καὶ τὸν μετέφερεν εἰς ἀπόκεντρον γωνίαν, ὅπου οἱ δολοφόνοι δὲν ἠθελόν ποτε σκεφθῆ νὰ ἔλθωσιν.

Ἡ νὺξ ἐπροχώρει βαθμηδόν. Ὁ Λουκιανὸς, τραυματισθεὶς, ἀπώλεσεν ἤδη ἀρκετὸν αἷμα· ἔπεσε λοιπὸν πλησίον τῆς Γαρούφως λειπόθυμος, ψυχρὸς καὶ ὠχρὸς ὡς σῶμα. Ἡ νεᾶνις, ὀρθὴ ἐνώπιον αὐτοῦ, ἔκλαιεν, ἐθλίβετο, ἀπέσπα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της, ἀγνοοῦσα τίνα μέσα νὰ μεταχειρισθῇ, ὅπως ἀπαλλάξῃ τὸν ἐραστὴν αὐτῆς ἀπὸ τῆς ζηλοτύπου μανίας τοῦ Σαϊντ-Οὐρύγου, ὅστις βεβαίως ἀνεζήτει αὐτόν. Αἴφνης δὲ, ὡς ἂν τῇ ἐπῆλθεν ἀστραπὴ σκέψεως, ἐξέβαλε φωνὴν γοερὰν, καὶ ἔγεινεν ἄφαντος ἐν πάσῃ σπουδῇ. Μετ' ὀλίγον ἀνεφάνη κρατοῦσα ὑπὸ μάλης χονδρὸν σάκκον, καὶ, ἵνα ἀποφύγῃ πᾶσαν ὑποψίαν, ἐφόρεσε καὶ αὐτὴ τὸν ἐρυθρὸν σκοῦφον, καταβιβάσασα αὐτὸν μέχρι τῶν ὠτίων ἐπὶ τὸ πολεμικώτερον. Ἔπειτα ἤρχισε νὰ περιπατῇ ἐπὶ τὸ δημαγωγικώτερον, ᾄδουσα βροντοφώνως τὸ «ἐμπρὸς, παιδιά, ἐμπρός». Φοβουμένη δὲ μὴ ἀφυπνίσῃ τὸν Λουκιανὸν, κατ' ὀλίγον ἐσιώπησε· τὸν ἔλαβεν ἐλαφρῶς μεταξὺ τῶν βραχιόνων, καὶ ἀσπασθεῖσα τὰ ἄχροα χείλη του, τὸν ἔβαλεν ἐντὸς τοῦ σάκκου της. Πρὶν δὲ τὸν λάβῃ ἐπὶ τῶν ὤμων, τὴν ἐκύλισεν ἐπὶ τοῦ

βορβόρου καὶ τοῦ αἵματος· ἔπειτα, σείουσα τὴν πλατεῖαν αὐτῆς μάχαιραν, ἐξῆλθε τοῦ μεγάρου.

Διαβᾶσα πολλὰς ὁδοὺς ἀνενόχλητος μετὰ τοῦ πολυτίμου φορτίου της, ἔφθασεν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Κοιμητηρίου. Ἡ νὺξ ἦτο ζοφώδης· λεπτὴ βροχὴ κατέπιπτε, καὶ ἡ ταλαίπωρος νεᾶνις ἀνὰ πᾶν βῆμα ὠλίσθαινεν· ἀλλ' ἡ καταβιβρώσκουσα αὐτὴν πυρετώδης συγκίνησις τῇ ἔδιδεν ἰσχὺν ὑπεράνθρωπον. Τὰ κατάβρεκτα ἐνδύματά των προσεκολλῶντο ἐπὶ τοῦ δέρματος αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἠσθάνετο οὔτε τὸ ψῦχος, οὔτε τὴν κούρασιν.

Ἔφθασε τέλος πλησίον ξυλίνου τινὸς ὁδοφράγματος, ὅπου ἔληγεν ἡ ὁδὸς τοῦ Κοιμητηρίου, καὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο σχεδὸν ἀκατοίκητον, ὅτε αἴφνης ἤκουσεν ἐρχομένους πρὸς αὐτὴν ὀχλαγωγούς τινας μανιώδεις. Ἐκ τῶν θορυβωδῶν καὶ βιαίων αὐτῶν βημάτων ἐνόησεν ὅτι ἔμελλε νὰ ἐκτεθῇ εἰς φοβερὸν κίνδυνον, ἐὰν τὴν συνήντων μετὰ τοῦ φορτίου της. Ὅθεν, ἐπανακάμψασα, ἤρχισε νὰ τρέχῃ παντὶ σθένει, ζητοῦσα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν σκοτεινόν τι καταφύγιον, ἀπόκεντρόν τι μέρος ἵνα κρυφθῇ. Ἀλλὰ μόλις ἔκαμεν ὀλίγα βήματα, καὶ αἱ φωναὶ τοῦ ἀποπλανηθέντος ἐκείνου πλήθους ἔφθασαν μέχρι τῶν ὤτων της.

Ἡ Γαρούφω, κυριευθεῖσα ὑπὸ τρόμου, ἐσταμάτησεν ἐπὶ στιγμήν. Αὐτὴν ἐζήτουν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι· οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία ὅτι τὴν εἶδον καὶ τὴν ἐμάντευσαν. Ἤκουσε τὰ βήματα φθάνοντα ταχύτερα. Καὶ ἐκείνη τότε, ταχυτέρα τῆς ἀστραπῆς, ἐρρίφθη εἰς τὸ ὁδόφραγμα, ἀπέσπασε σκωληκοβρότους τινὰς σανίδας, ἔκρυψε τὸν Λουκιανὸν μεταξὺ δύο λίθων, καὶ ἐκάθησεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Ἡ συγκίνησις τὴν κατέβαλε· διότι αἱ προσπάθειαι, ὅσας εἶχεν καταβάλει, ἦσαν ἀνώτεραι τῶν δυνάμεων αὐτῆς. Ἡ σθάνθη ἑαυτὴν ἐξασθενιζομένην καὶ τρέμουσαν.

— Λουκιανὲ, Λουκιανέ μου, ἔλεγε σιγαλῇ τῇ φωνῇ κύπτουσα πρὸς αὐτόν· ἐγέρθητι, ἐγέρθητι, Κύριέ μου.

Λύσασα δὲ τὸν σάκκον ἔλαβε τὸν Λουκιανὸν μεταξὺ τῶν βραχιόνων της.

— Ποῦ εἶμαι; τίς εἶσαι; εἶπεν ὁ Λουκιανὸς κατάπληκτος.

— Ἐγὼ εἶμαι, ἐγὼ ἡ Γαρούφω, ἥτις ἔφερα ὑμᾶς ἕως ἐδῶ, να σᾶς προφυλάξω ἀπὸ τῶν ζητούντων νὰ σᾶς φονεύσωσι, Κύριέ μου. Ἐνθυμήθητε.

Ὁ Λουκιανὸς δὲν ἐνόει τίποτε.

— Ἐγὼ εἶμαι, ὑπέλαβεν ἐκείνη, ἡ μικρὰ Γαρούφω σου, ἡ ἀγαπῶσά σε, Λουκιανὲ, καὶ θέλουσα νὰ σὲ σώσω.

Καὶ ἡ νεᾶνις διηγήθη ὅσα συνέβησαν.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος).

Ἡ εὐδαιμονία μήπως εἶναι ἡ περιφρόνησις τῆς ἀνθρωπίνης πλάνης, διότι προβλέπομεν, διότι κατανοοῦμεν αὐτήν; Οὕτως, εὑρίσκομεν πτωχήν τινα κόρην, ὡραίαν καὶ δυστυχῆ, παραπορευομένην εἰς τὴν κακίαν, καὶ ἑτοίμην νὰ ἐμπέσῃ εἰς αὐτήν . . . Λαμβάνομεν οἶκτον πρὸς αὐτήν . . . τὴν ἐξάγομεν ἐκ τοῦ βορβόρου· ἀρωματίζομεν, ἐνδύομεν τὸ σῶμα τοῦτο, προσπαθοῦμεν νὰ δώσωμεν ψυχὴν εἰς τὸ σῶμα τοῦτο, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐνσπείρωμεν εἰς αὐτὸ τὴν εὐγνωμοσύνην· καὶ ἔπειτα, χάρις εἰς τὰς ἁγνὰς καὶ ἀφιλοκερδεῖς ἡμῶν φροντίδας, κοσμεῖται τὸ πνεῦμα αὐτῆς, ἐξανθοῦσιν αἱ χάριτές της, συμπληροῦται ἡ καλλονὴ αὐτῆς . . . Μειδιῶμεν εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν . . . . καὶ ἐσπέραν τινὰ τὸ ἔργον ἡμῶν δραπετεύει μετά τινος ὑπηρέτου· ἀλλ' ὑψοῦντες τοὺς ὤμους, λέγομεν μετὰ μειδιάματος. — Τὸ περιέμενον! καὶ οὐδὲ κἂν μία χορδὴ ἤχησεν ἐν τῇ μεμαμμένῃ ἡμῶν καρδίᾳ. Τοῦτο λοιπὸν εἶναι ἡ εὐδαιμονία; ἢ μᾶλλον, παιδικός τις φίλος, μεθ' οὗ τὰ πάντα διεθέσαμεν κοινῇ, ἡμεῖς μὲν τὰ πάντα ἔχοντες, οὗτος δ' οὐδέν· ἀδελφὸς, ὃν ὑπεστηρίξαμεν διὰ τοῦ βαλαντίου ἡμῶν, διὰ πάσης θυσίας· τέλος, ἀδελφὸς, ὅστις μᾶς ἐζήτει ὅπως συγκλαύσωμεν μετ' αὐτοῦ, ὁσάκις ἔπασχεν· ἀλλ' ὁ τρυφερὸς καὶ καλὸς οὗτος ἀδελφὸς ἐπωφελεῖται πολιτικῆς τινος ἀντιδράσεως ὅπως μᾶς ἀπογυμνώσῃ, ὅπως μᾶς ἀποστείλῃ εἰς τὴν ἀγχόνην· καὶ, ὅτε ἔρχεται διὰ νὰ μᾶς ἴδῃ μεταβαίνοντας εἰς αὐτήν:

— Ἐλθὲ λοιπὸν, ὀκνηρέ! παρ' ὀλίγον νὰ φθάσῃς ἀργά! τῷ ἀνακράζομεν γελῶντες.

Διότι δὲν εὑρίσκομεν αἴσθημα οὐδὲ μίσους, οὐδὲ ἐκδικήσεως ἐν τῇ ἀποξηρανθείσῃ ἡμῶν ψυχῇ! Ἀληθῶς; ἐν τούτῳ κεῖται ἡ εὐδαιμονία; ἐν τῷ ἠθικῷ τούτῳ τῆς καρδίας θανάτῳ, ὅστις ἐγκαταλείπει ταύτην οὕτως ἀνάλγητον εἰς τὴν χαρὰν ἢ εἰς τὴν λύπην, ὡς τὸ κεχωρισμένον τοῦ σώματος μέλος εἶναι πρὸς τὰς ἀλγηδόνας;

— Ἡ εὐδαιμονία! ἀποκαλύπτεται μᾶλλον ἐν μέσῳ τῆς πολυτελείας καὶ τῶν γοήτρων αὐτῆς; εἶναι οἰκία ἡγεμονικὴ, βασιλικαὶ γαῖαι, κύνες καὶ ἵπποι, λαμπρὰ οἰκόσημα, ἀρχαῖα παράσημα, ἡ θήρα καὶ οἱ εὐγενεῖς αὐτῆς ἀγῶνες, οἵτινες ἐπιφέρουσι παλμοὺς εἰς τὴν καρδίαν;

Ἡ θήρα! ἡ θήρα! θηρευταὶ σαλπίσατε· κύνες ὠρύσασθε, ῥήξατε τὴν ἑκατοντάφωνον ὑμῶν ὑλακήν. Τὰ πάντα θόρυβος, ὑλακαὶ τῶν κυνῶν, δακνόντων τοὺς συντρόφους αὐτῶν, ἠχηροὶ τῶν σαλπίγγων φθόγγοι, χρεμετισμοὶ τῶν σκιρτώντων καὶ κοιλαινόντων τὸ ἔδαφος ἵππων. Ἔμπρος, γενναῖέ μου ἵππε, ἀπάγαγέ με ταχὺν, μεθύοντα, διότι οὐδὲν ἄλλο ἢ μέθη εἶναι ἡ ἄτακτος πορεία.

Ἀλλὰ, προκειμένου περὶ μέθης, μὴ ἡ εὐδαιμονία ἐνυπάρχει εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ποτηρίου τοῦ οἰνόφλυγος, ὅταν, ἐγκαταλείπων ἐν τούτῳ τὸ λογικὸν αὐτοῦ, καταπνίγων ἐν αὐτῷ τὴν ἄλλοτε ζωηρὰν αὐτοῦ φαντασίαν, περιορίζεται ν' ἀπολαύῃ τῆς νευρικῆς ἐκείνης ἐκστάσεως, ἣν τὰ πνεύματα προμηθεύουσιν εἰς ἅπασαν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν, ἥτις δὲν σκέπτεται πλέον, δὲν βλέπει, δὲν ἀκούει! Ἡ εὐδαιμονία! μήτως κοιμᾶται παρὰ τῷ χωρικῷ ἐκείνῳ, τῷ ἀείποτε παχεῖ,

ἀείποτε ἐρυθρῷ, ἀείποτε λάμποντι, ἀείποτε εὐχαριστημένῳ, ἀείποτε τιμίῳ; Ἡ εὐδαιμονία! εἶναι λοιπὸν ἡ κτηνωδία; οὐχὶ, οὐχὶ, μυριάκις οὐχί. Ἡ εὐδαιμονία! ποῦ λοιπὸν κεῖται; . . . Ὑπάρχει ἄρά γε; Ὑπάρχει ναί! ὑπάρχει τὸ φῶς, ἀλλὰ δὲν ὑποκύπτει ἢ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Ὑπάρχει ἡ εὐδαιμονία, ἀλλὰ δὲν ὑποκύπτει ἢ εἰς τὴν ἄδολον καὶ θερμὴν καρδίαν, εἰς τὴν καρδίαν, τὴν πεπλησμένην πίστεως.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Η ΙΑΝΘΗ.

Μὲ ἠγάπα ἡ ὡραία Ἰάνθη
ὅταν εἴκοσιν ἤμην ἐτῶν,
τῆς νεότητος ὅταν τὰ ἄνθη
ἄνωθέν μου ὁ ἔρως κρατῶν,
τὴν ἀγνὴν παρειάν μου
εἰς ροδόχρουν ἐβάπτιζε χρῶμα,
καὶ τὸ ὄμμα
εἰς ἀκοίμητον ἔλουε πῦρ
οὐρανόθεν τῆς Ἥβης ἡ χείρ.

—

Τὴν χρυσῆν της ἐθώπευον κόμην
πανευδαίμων καὶ θάλλων θνητὸς,
καὶ πλησίον ἐκείνης ηὐχόμην
ἐραστὴς ν' ἀποθάνω πιστός.

—

Τῇ ὠρκίσθην μνηστήρ της νὰ γίνω·
μοὶ ὠρκίσθη πολλάκις αὐτὴ,
ἂν πιστὸς εἰς τοὺς λόγους μου μείνω,
ἐρωμένη νὰ μείνῃ πιστή.

—

Ἀλλ' ἀνέτειλε στιγμὴ ἀπαισία,
καθ' ἣν κλείων ἀκάμπτως τὸ οὖς
τὴν ἀφῆκα (Ἰάνθη γλυκεία!),
Εἰς ἐρώτων κωφεύων κλαυθμούς.

. . . . . .

Μετὰ χρόνους δὲ πάλιν
ἐπανῆλθον ν' ἀνεύρω ἐκείνην,
ἀλλ' ὀδύνην
καὶ σποδὸν ἐπανεῦρον ὠχρὰν
ὑπὸ πλάκα μαρμάρου ψυχράν!

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΟΥ.

ΤΗ ΔΕΣΠΟΣΥΝΗ.

Ἂν ἠδύνατο ἡμέρας τρεῖς νὰ τρέξωμεν ὀπίσω,
κ' εἰς τὰς φίλας ἀποκρέω νὰ εἰσέλθωμεν καὶ πάλιν,
πόσας πόσας εὐλογίας μὲ χαρὰν ψυχῆς μεγάλην
πρὸς τὸν κόσμον, πρὸς τὴν φύσιν ἤθελα τότ' ἐκφωνήσω!

Πόσα ἄσματα ὡραῖα καὶ ἐμψυχωμένους στίχους
ἤθελον, ὦ κόρη, τότε πρόθυμος σοὶ ἀπαγγείλει!
Μὴ λοιπὸν δυσαρεστῆσαι ἂν μὲ εὕρῃς, ὡς τοὺς τοίχους,
ἄλαλον, ἐνῷ μὲ γλῶσσαν χθὲς τὸ στόμα μου σ' ὡμίλει.

Τρέχει πανταχόθεν κόσμος, πλημμυρῶν τὰς ἐκκλησίας,
κ' ἄλλον ἦχον δὲν ἀκούω, πλὴν τὸν ἦχον τῶν κωδώνων.
Ἀὴρ πνέει φόβου θείου, τὰς καρδίας βαλσαμόνων,
καὶ εἰς σκέψεις μᾶς ἐμβάλλει καὶ εἰς προσευχὰς μυρίας.

Εἰς τοῦ κώδωνος τὸν ἦχον τὰ πτερὰ ἡ μοῦσ' ἁπλόνει
καὶ πετᾷ, ἐνῷ μὲ δάκρυ καὶ μὲ πόνον τὴν φωνάζω,
κ' ἐνῷ πρὶν μοὶ ἐμειδία, πρὸς τοὺς ἄλλους τώρα μόνη
μειδιῶσα μὲ ἀφίνει νὰ λυποῦμαι, νὰ στενάζω.

— Ὤ! τῆς εἶπα διὰ τόνου λυπηροῦ, παρωργισμένου,
ἔπαυσεν ἡ εὐθυμία κ' αἱ εὐτραπελί' αἱ ἄλλαι,
μὴ καὶ σὺ, ὦ μοῦσα, φύγῃς, ἄσμα τώρα πάλιν ψάλε,
ψάλε σήμερον ὡραῖαν ἑορτὴν καλῆς παρθένου!

Ἀλλ' ἐκείνη μ' ἀπεκρίθη, εἰς τὰ ὕψη προσπετῶσα:
« — Ὅταν τὸ Κύριε ψάλλουν τῶν Δυνάμεων τὰ χείλη,
παύει, παύει νὰ τονίζῃ ἄσματα πλέον ἡ γλῶσσα,
ἕως οὗ γελῶσα νέα ἀποκρέω ἀνατείλῃ!»

Τί νὰ κάμω, τί νὰ εἴπω; ἔφυγε πλέον ἡ Μοῦσα,
ἔπαυσαν κ' αἱ ἀποκρέω, κ' ἔμεινα ξηρὸς καὶ κρύος!
Εὔχομαί σοι, τέλος, κόρη, νὰ γελάσῃς ἐγκαρδίως,
νὰ διέλθῃς εὐφροσύνως σήμερον μηδὲν ποθοῦσα!

Ἐὰν ἄσμα, ὡς ἐζήτουν, δὲν σοὶ ἔψαλα ὡραῖον,
πλὴν κατώρθωσα, νεᾶνις, γλυκερὰ νὰ μειδιάσῃς,
θὰ εἰπῶ· καὶ τί μὲ μέλει ἂν αἱ ἀποκρέω πλέον
δὲν ὑπάρχουν, καὶ μᾶς εἶπον χαῖρε αἱ διασκεδάσεις;

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ι. ΠΑΠΠΑΖΟΓΛΟΥ.

Αἰνίγματα.

Ζῶόν τι τετράπουν εἶμαι· ἂν δὲ μ' ἀποκεφαλίσῃς
καὶ μὲ ἀναγραμματίσῃς,
ἄλλο τι τετράπουν πάλιν ἄγριον θὰ ἀπαντήσῃς.

ΓΡ. Μ. ΒΑΝΝΙΕΡΗΣ.

—

Ἂν ἀχνίζω κ' εἶμαι πλήρης, μὲ φιλεῖς καὶ μὲ κρατεῖς,
πλὴν τὸ μαῦρόν μου τὸ αἷμα ἅμα πιὼν μὲ παραιτεῖς.

ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩ ΦΥΛΛΑΔΙΩ ΑΙΝΙΓΜΑΤΟΣ.

Κανδήλα.